СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 13-го Липня, 1905. Число 28. Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, July 13, 1905. No. 28.

НОВИНКИ.

— ВЪ Філадельфії, Па. въ ночи зъ дня 2 на 3 липня, урядила тамошна поліція нечувану нагонку на неморальні домы и клюбы. Больше якъ 150 такихъ мѣсць перетукала поліція и арештувала около 2000 осôбъ, мѣжъ котрыми є много осôбъ зъ высшимъ образованемъ и котрі занимають виднѣйші становища. Больше якъ 100.000 доляровъ поставили арештовані порукы. Пять маґістратовъ працювало черезъ цѣлу нôчь, и нѣодень поліцменъ въ мѣстѣ ока не зажмуривъ. Всѣ поліційні возы були въ руху. Мѣжъ иншимъ сконфіскувала поліція 300 квартъ шампана, 100 скринокъ зъ цыґарами и много прирядôвъ до гры.

— ЗЪ Ґванаютно въ Мексику доносять, що першого и другого сего мѣсяця панувала тамъ страшна повѣнь. Дощь падавъ струями и залявъ цѣле мѣстечко. Зъ улиць повстали рѣкы, а хаты зôстали поничені. Хто утѣкъ въ горы, той вратувавъ ся, хто шукавъ ратунку на даху своеи хаты, той згинувъ. Обчисляють, що пôдчасъ тои страшнои повени згинуло около тысячь осôбъ. Шкоды які нанесла повѣнь суть необчислені. Всѣ хаты порýйновані, засѣвы поничені, майны золоті и срѣбні залятi водою, мосты позрываны, зелѣзні дороги такъ поничені, що треба ихъ цѣлкомъ на ново будувати.

Въ Дель Ріо, Тек. пôдчасъ повени втопило ся 18 осôбъ, 16 Мексиканцѣвъ и двое американьскихъ дѣтей.

— ОСТАТОЧНО справа вôддѣленя церкви вôдъ державы у Франції буде вже порѣшена. 341 голосôвъ посольскихъ було за вôддѣленемъ а 253 проти того.

— ВЪ Ґомстеръ, Кал. померъ гамбурскій Нѣмецъ Густавъ Кінъ, заживши опіюмъ. При нѣмъ знайдено цѣкаве завѣщане, въ котрôмъ домагае ся, щобы вытято ёму зъ тѣла серце, и уложено въ домовинѣ попри ёго трупа.

— ЯПАНЦѢ затягають четверту вже зъ ряду заграничну позычку въ Анґліи. Позычка ся буде выносити 150 міліонôвъ доляровъ на 4 и пôвъ процента.

— ЗЪ Петербурга доносять, що въ Персіи наступивъ великій землетрусъ, въ наслѣдокъ котрого одна гора асунула ся въ корыта двохъ рѣкъ и загатила ихъ. Черезъ тое вода выступила зъ берегôвъ и залляла цѣлу околицю. Страты въ людяхъ и въ маєтку суть незвычайно великі.

— ТАКОЖЬ и злочинцѣ въ вязници „Сінґ-Сінґ" обходили свято „четвертого липня". Справдѣ примѣнѣйше бы имъ було свято се обходити на волѣ, а такъ мусѣли вдоволити ся тымъ, що того дня не працювали, а котрый зъ нихъ хотѣвъ, дôставъ два цигара.

— ЯКЪ звѣсно, „Армія Спасеня" се добродѣйне религійне товариство, котре у всякой потребѣ приходить бѣднымъ и нуждарамъ въ помôчь. Въ Ню-Йорку повавило ся двохъ людей окрадати се товариство въ сей способъ, що дарункы які они мали завозити на означене мѣсце, продавали, а грошѣ тѣ пропивали. Несовѣсныхъ злодѣѣвъ вôддано въ руки справедливости.

— ВЪ Ранокъ, В. Вир. въ тамошныхъ копальняхъ угля зъ незвѣсной причины наступила страшна експльозія, при чôмъ девять робôтникôвъ зôстало убитыхъ, а 80 больше и менше покалѣченыхъ. Коли вѣсть про катастрофу рознесла ся по околици, поприбѣгали на мѣсце выпадку жѣнки и дѣти и наступивъ страшный зойкъ и плачь, котрый еще збольшивъ ся, коли довѣдано ся, що пôдъ землею находить ся еще 30 засыпаныхъ осôбъ, котрі правдоподôбно стратили тамъ житє.

— ВЪ Середущôй Европѣ пануе страшна спека. Въ Берлинѣ, за кôлька днѣвъ померло больше якъ двѣста осôбъ на сонѣшный ударъ.

— НЕДАЛЕКО Гаррісбурґъ, Па. на тôмъ самôмъ мѣсци де передъ двома мѣсяцями мала мѣсце страшна катастрофа въ наслѣдокъ експльозіи динаміту, и де згинуло 23 особы, дня 9-го липня прийшло до подôбнои катастрофы, котру спричинила експльозія 100ф. динаміту. 8 осôбъ згинуло, а 2 смертельно ранені.

— ВЪ Бріджпортъ, Кон. жие двохъ близнюкôвъ, котрі въ тôмъ мѣсяцы обходять свои 88 уродины. Оба суть такъ до себе подôбні, а при тôмъ однаково убирають ся, що годѣ ихъ розрôжнити. Тѣшать ся добрымъ вдоровлемъ и занимають ся фармерствомъ.

— ЗЪ Лондону доносять, що мимо всякихъ запереченъ, такъ Швеція, якъ и Норвеґія приготовляють ся до войны на мори и на суші.

— ЗЪ рôжныхъ мѣсцевостей Злученыхъ Державъ доносять про сумні выпадки пôдчасъ стрѣляня въ день „4 липня". Одныхъ цѣлкомъ убило, другимъ повôдрывало рукы, ноги, повыпалювало очи, попеколо скôру. Такъ дѣе ся що року, а мимо того все стрѣляють и не могуть вôдучити ся вôдъ тои дурнои забавки, если вже не обходять ся зъ нею обережно. Помѣжъ именами покалѣченыхъ и убитыхъ находимо дуже много Италійцѣвъ, котрі въ святкованю „4-го липня" перебили еще Американцѣвъ, бо не вдоволяють ся самыми штучными огнями, але стрѣляють прямо острыми патронами. Нюйорскій вязницѣ переповнені суть такими весельчаками. Звѣсно, у нихъ горяча кровь.

— ДНЯ 7-го липня арештувала поліція въ Чікаґо, Ил. безъ серця батька, котрый свою 8 мѣсячну дитину кинувъ зъ высокого моста до рѣки. Коли трупа дитины вытягнено зъ воды и приведено до него несовѣсного батька, вôнъ признавъ, що то его дитина и зовсѣмъ рôвнодушно сказавъ, що вôнъ ее кинувъ зъ моста до рѣки. Ёго жѣнка сказала, що мужъ тому убивъ дитину, щобы не мати клопотôвъ зъ еѣ удержанемъ и выхованемъ.

— ЗЪ Парижа доносять, що коли папа римскій довѣдавъ ся о ухвалѣ закона вôддѣляючого державу вôдъ церкви, выдавъ розпоряджене, що французкі епископы мають спокôйно заховувати ся, коли ухваленый законъ увôйде въ силу. Папа выдасть енциклику зъ протестомъ Ватикану. Всѣ епископы зôстануть тамъ, де суть теперь, и будуть себе уважати за апостольскихъ сотрудникôвъ.

— ВЪ Ню-Йорку арештувала поліція одну нетверезу жѣнку. Коли приведено еѣ на поліцію и запитано ся, що она скаже на свою оборону, пяна жѣнка зачала ся дуже смѣяти. Всѣ присутні уважали зъ разу еѣ смѣхъ яко зовсѣмъ природный, коли однакъ часъ минавъ а она все еще заходила ся вôдъ смѣху, и не могла успокоити ся, прикликано лѣкаря, котрый ствердивъ у неѣ хоробливый атакъ и еѣ перевезено до шпиталю.

— ПЯТОГО Липня прибувъ до Спол. Державъ п. Юліянъ Бачиньскій, докторъ правъ, зъ Галичины, высланый тамошными Русинами для студійованя руско-американьского житя. Свои спостереженя и уваги задумуе п. Бачиньскій списати опôсля въ осôбнôй книжцѣ.

— ВЪ Джерзи Сити, Н. Дж., надъ потокомъ окруженымъ валомъ, бавили ся малі дѣти. Наразъ семилѣтный хлопчикъ посковзъ ся и упавъ до воды на 10 стôпъ глубокои. Коли се побачила его 11-лѣтна сестра, нѣ хвильки не надумуючи ся, кинула ся за нимъ до воды. Дѣти на березѣ наробили крику, прибѣгла поліція и хлопчика вратовано, а его вôдважна сестричка потонула. Еѣ трупа вытягнено допера въ пару годинъ по выпадку.

— ВЪ Бостонъ, Масс. проф. Канфілдъ взносивъ ся бальономъ воздушнымъ въ гору, а вôдтакъ спускавъ ся при помочи приряду спорядженого на взôръ парасоля. Кôлька разôвъ тота ѣзда ёму удавала ся, але дня 9. липня приключило ся ёму нещасте. Именно коли спускавъ ся на землю, зачепивъ ногою о высоку каменицю, упавъ на землю зъ высоты 50 стôпъ и сильно покалѣчивъ ся.

— ДНЯ 9. липня на засѣданю „Сентраль Федерейтедъ Юніонъ" мавъ редакторъ часописи Garment Workers Journal рефератъ про еміґрацію. Въ рефератѣ тôмъ высказавъ, що еміґрація до Злученыхъ Державъ дуже шкôдливо вплывае на робôтничу платню. Страйкарôвъ заступаютъ напливаючі еміґранты, черезъ що ломлять страйкъ и обнижають платню. Въ послѣднихъ двохъ рокахъ около два міліоны еміґрантôвъ прибуло до Америки а навѣть 10 процентъ зъ нихъ не повернуло до старого краю. Въ интересѣ отже самыхъ робôтникôвъ лежить обмежити, або зовсѣмъ застановити еміґрацію.

— ЛИНЧОВАНЕ называють Европейцѣ нацiональнымъ злочиномъ Злученыхъ Державъ. Черезъ линчоване треба розумѣти сейчасовый вымѣръ справедливости за пополненый злочинъ. Судією въ такôмъ случаю е товпа народа. Давнѣйше кара „линчу" полягала на тôмъ, що виновника бито рôзгами. Пôзнѣйше ёго убивано, а за нашихъ часôвъ ёго мучать въ звѣрскій способъ заки остаточно убють. Линчъ знаходить тамъ свое застосоване, де державні орґаны суть за слабі, щобы могли удержати ладъ и порядокъ, отже найбôльше случаѣвъ линчу маємо на полудни и заходѣ. Першими выконавцями и найчисленнѣйшими участниками линчу суть звычайно Айришѣ и Шкоты. При тôмъ треба замѣтити, що рѣдко лучаесь, щобы линчъ не бувъ вымѣромъ справедливости за пополненый злочинъ. Линчованю пôдлягали безъ выѣмку и бѣлі и чорні люде, хочь въ послѣднихъ часахъ переважали чорні. Вôдъ року 1882 до 1903 злинчовано въ Злученыхъ Державахъ 3337 осôбъ. Мѣжъ ними було 2060 муринôвъ. Зъ часомъ, въ мѣру того, якъ йде поступъ и якъ держава переслѣдуе учасникôвъ линчу, выпадки линчу цѣлкомъ зменшають ся.

— ТЫМИ днями ожидають въ Вашінґтонѣ прибутя російскихъ повномочникôвъ въ цѣли заключеня мира зъ Япаномъ. Ґрафъ Кассіні бувшій російскій амбасадоръ въ Вашінґтонѣ выѣхавъ вже до Парижа а зъ вôдси до Петербурґа, де дôстане рôжні інструкціи на свôй новый урядъ амбасадора въ Мадритѣ. Амбасадоромъ для Злученыхъ Державъ именованый теперь баронъ Росенъ.

— МОЛОДА 19-лѣтна дѣвчина, служниця у однихъ панства въ Ню-Йорку, мала нареченого, котрого дуже любила, а котрый вôдъ неи все мантивъ грошѣ. Коли еѣ вже не стало грошей, украла у своеѣ панѣ кôлька доляровъ и утѣкла зô службы. Арештована признала ся до крадѣжи, однакъ заявила, що не для себе крала, лишь для свого нареченого, котрого имени не хотѣла подати.

— ВЪ Бруклинѣ арештувала поліція якогось Поляка Петроского, на приказъ его жѣнки, котра его обжаловуе о двоженьство. Зъ першою жѣнкою оженивъ ся въ 1896 року, вôдтакъ еѣ покинувъ, ажь въ грудню 1904 року оженивъ ся другій разъ. Заскаржила ёго перша жѣнка.

— ВЪ Ню-Портѣ, В. Вир. йшовъ фармеръ зъ псомъ до дому. Нагло настала буря зъ блисканицями и громами и фармера убивъ грôмъ. Песъ побѣгъ до дому, и зачавъ дуже выти. Въ сей способъ спровадивъ брата фармера на мѣсце выпадку. Убитый трупъ лежавъ на земли въ травѣ, а на лици були фотографічні знимки листя зъ деревъ. Отже електрична блискавиця фотографомъ.

— ДЕРЖАВНЫМЪ секретаремъ, въ мѣсце помершого Гея, зôставъ именованый Elihu Root бувшій секретарь войны. Root мае теперь 60 лѣтъ, а по званю е адвокатомъ. Яко членъ кабинету міністерияльного, побиравъ рôчну платню въ сумѣ $8000, се ёму выдавало ся за мало, тому кинувъ урядъ и отворивъ адвокатску канцелярію. Теперь принявъ на предложене Рузвелта, новый урядъ державного секретаря.

— **ПРОСИМО** нашихъ читателѣвъ, щобы присылали дописи про все, що у нихъ сталось нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ кôлька тыжднѣвъ пôзнѣйше, бо тодѣ ихъ дописи тратять на вартости.

Пѣснь про голодъ.

Петро Льоті.

Отсе суть дѣти, нужденни̂ кôстяки, зъ великими, сухими очами, котри̂ дрожать на видъ власнои нужды, — отсе суть дѣти, що выспѣвують або выплакують ту пѣсню, при входѣ до сѣлъ и вздовжь дорôгъ, опустивши руки вздовжь тѣла, на котрôмъ скôра така поморщена, якъ порожный мѣшокъ на воду.

А щобы ту пѣсню голоду почути въ повнôй еѣ силѣ, треба зайти глубше, въ середину краю, кôлькасотъ миль на пôвнôчный захôдъ, до краю Райпутана, де нарôдъ гине якъ мишѣ, зъ недостачѣ одробины рижу.

А въ тôмъ краю, лѣсы мертви̂, трава мертва, всюды мертвеччина.

Весняни̂ дощѣ, котри̂ деколи заженуть тутъ вôдѣ арабского моря, безхосенно лишь перейдуть черезъ пустарѣ Белюджистану. Въ потокахъ нѣ каплѣ воды, рѣки высыхають, дерева и поля вже не зеленѣють ся.

Вздовжь гористыхъ дорôгъ, черезъ Рутлямъ и Индоре, ѣду до краю голоду — зелѣзницею; а звѣсно, въ наши̂ часы цѣла Индія поперетинана зелѣзными дорогами.

Потягъ майже пустый, а нечисленни̂ подорожуючи̂, се тамошни̂ жителѣ. Передъ моими очами пересувають ся цѣлыми годинами сами̂ лѣсы. Тутъ нема вже пальмъ, дерева подôбни̂ до нашихъ. Мôгъ бы хто подумати, що се наши̂ лѣсы, еслибы они не були такъ безконечно велики̂ и еслибы не творили такого страшного образу на овидѣ. А всьо, що видишь, е сѣре и темне, якъ у насъ въ мѣсяцю грудню. А мы есьмо въ Индіяхъ въ мѣсяцю цвѣтню, и та тропічна, весняна горячь, е прямо убійча.

Однакъ въ першôй части подорожи, нѣчого не враджувало присутности людскои нужды. Всежь таки чоловѣкъ чуе щось незвычайного, якесь страшне и незмѣнне заумиране, и борбу, на смерть засудженои природы.

Гіндостанъ, праматери Европы, се край румовищъ. Всюда майже взносять ся останки колись гарныхъ мѣстъ, котри̂ зъ бѣгомъ часу, столѣтъ и тысячлѣтъ, знидѣли; мѣста, котрыхъ имена зôстали забути̂, котри̂ однакъ панували помѣжь иншими мѣстами, збудовани̂ на горѣ; котри̂ панували надъ пропастями, окружени̂ вульканічными валами скель на довги̂ милѣ, зъ палатами и святинями; де теперь жиють малпы и ѣдовити̂ вужѣ...

Руѣны и лѣсы заржавѣлои краски тягнуть ся по моѣй дорозѣ, а понадъ завмерлу природу, понадъ сумни̂ останки легендарныхъ мѣстъ, заходить сонце, понуре вôдъ пороху, блѣдо-червоне, ржаве якъ въ зимѣ.

Слѣдуючого ранка будимо ся на границяхъ лѣсôвъ. А при першôмъ селѣ, де задержуе ся поѣздъ, скоро лишь утихне скрипъ колѣсъ и скреготъ зелѣза, чути яки̂сь незнани̂ оклики, яки̂сь своерôдни̂ зойки, котри̂ выкликують занепокоене, а чоловѣкъ не знае, звôдки то всьо походить.

Се е та жорстока пѣсня, котра тутъ зачинае ся, щобы вже насъ не опустити. Мы есьмо въ краѣнѣ голоду. Слухай! Се майже сами̂ дѣточи̂ голосы. Хтосьбы мôгъ подумати, що се гамôръ зъ дѣточого заведеня, еслибы въ тыхъ голосахъ не було чогось приголомшеного, повного нарѣкань и жадобы пôмсты, що хапае за серце.

А! ти̂ нещасни̂ мали̂ сотворѣня, они тиснуть ся до кратъ и свои худи̂ рученята, сама скôра и кости, вытягають до насъ. Пôдъ темною, поморщеною скôрою страшно зарисовуе ся кôстякъ. Комахи поприлипали до очей и устъ, щобы высмоктати ти̂ послѣдни̂ соки, яки̂ еще лишили ся. Анѣ вôддыху, анѣ навить житя въ нихъ не видно, а всежь таки они тримають ся просто и кричать. Ѣсти! Ѣсти они хочуть! И они думають, що чужинцѣ, що въ такихъ гарныхъ возахъ переѣзджають мусять бути незвычайно добри̂, и чують до нихъ милосерде.

Масараджь! Масараджь! (то значить великій пане!) йойкають всѣ въ оденъ часъ, тонкими голосами и молячими стогнами. А суть мѣжь ними таки̂, що ще пять лѣтъ не мають, але и ти̂ кричать: Масараджь! Масараджь! и вытягають мізерни̂ рученята черезъ краты.

Люде, що ѣдуть потягомъ, се бѣдни̂ тамошни̂ жителѣ, третои и четвертои клясы. Они дають, що мають, останки рижового хлѣба, також мѣдяки, а голодни̂ нуждарѣ кидають ся на тото, якъ хижи̂ звѣрѣ. Що грôшь е для нихъ такій пожаданый, се вказуе, що пожива е еще въ селѣ, але лишь для тыхъ, що мають защо купити. И дѣйсно, въ нашôмъ поѣздѣ знаходять ся чотыри возы рижу, и то такъ щоденно переходить. Але зъ того не дôстануть дѣти нѣчого, анѣ пригоршѣ рижу, анѣ окрушинки, що моглобы продовжити ихъ жите. Той рижь е призначеный для мешканцѣвъ мѣста, котри̂ мають ще грошѣ, щобы купити.

Чому не вôд'ѣздить поѣздъ? Чому мы тутъ стоимо такъ довго на тôмъ страшнôмъ двôрци, де зъ кождою хвилиною змагае ся череда голодныхъ, и голоснѣйше гомонить пѣсня про голодъ?... Диви, жѣнки приходять, кôстяки жѣнокъ зъ грудьми, котри̂ звисають неначе сухій, чорный флякъ. Они сунуть напередъ зъ короткимъ вôддыхомъ, зô зломанымъ ходомъ, въ надѣѣ, що продадуть ти̂ смердячи̂ тяжки̂ рѣчи, котри̂ несуть на головѣ. Суть то скôры зъ ихъ коровъ, що погибли зъ голоду. Але цѣна жиючои коровы упала тутъ на одну рупію (менше якъ три центы), бо нема для нихъ пашѣ, и позаякъ нѣяка сила въ свѣтѣ не приневолить тыхъ людей въ краю Брамы ѣсти коровяче мясо, бо коровы присвячени̂ божеству Брамѣ. И хтожь купить вôдъ нихъ ту скôру, що вже розкладае ся, смердить неможливо и вабить за собою цѣли̂ роѣ комахъ.

Я кинувъ черезъ вôкно всѣ грошѣ, яки̂ лишь мавъ. Вкôнци вод'ѣзджае поѣздъ а зойкъ вôддалюе ся. Мы знова въ серцю мовчаливыхъ лѣсôвъ.

Мертвеччина всюды. Мертвый е лѣсъ, котрый въ ту весняну пору, повиненъ бы радше весело шумѣти зъ радощѣвъ. Трава, корчѣ, нѣщо вже бôльше не зеленѣе. Цвѣтень немае вже силы умираючимъ дати сокôвъ до нового житя. Видко перебѣгаючи̂ газелѣ, сухи̂ и полохливи̂, нѣгде не знаходять травы, и не знають де шукати воды. Ту и тамъ на сухôмъ деревѣ, молода галузка зъ великимъ зъусилемъ выпустила кôлька марныхъ листочкôвъ.

И всюда, де задержувавъ ся поѣздъ, тиснули ся до кратъ товпы голодныхъ нуждарѣвъ. Ихъ пѣсня всюды однака, всюда той самый звукъ розпуки. Зачинае ся, коли поѣздъ наближае ся, вôдтакъ змагае ся сильно, и довго еще бренить въ ухахъ, хочь поѣздъ вже давно опуставъ дворець.

Жидівська соціяльно-демократична партія в Галичині.

Австрійська соціяльна демократія складаеть ся із соціяльно-демократичних партій: німецької, чеської, польської, української, італійської і полудново-славянської, значить, свою організацію оперла вона на федерації національних груп. До польської соціяльно-демократичної партії належали також доси галицькі Жиди, які в цілій Галичині творять значну часть, а в Східній мабуть чи не більшість міського робітницького пролетаріяту. Та від довшого часу серед тих галицьких Жидів, які належали до польської соціяльно-демократичної партії, почало проявляти ся стремліне відлучити ся від польської соціяльно-демократичної партії і заложити окрему жидівську соціяльно-демократичну партію.

Отсе стремліне було викликане головно 1) зростом національної сьвідомости серед жидівської маси, 2) приміром „Бунда", т. е. жидівської соціяльно-демократичної партії в Росії.

Жидівський нарід, переслідуваний, гнетений і погорджуваний від віків усіми иньшими народами, довгі часи не мав иньшої сьвідомости крім релігійної і хто з Жидів покидав мойсееве віроісповідане, той тим самим переставав бути Жидом. Одначе дорогою практичного досьвіду почато пізнавати, що жидівство не кінчить ся з релігією, — так само, як не кінчить ся з релігією народність українська, польська, російська, німецька, французька і т. д. і т. д., — і що Жид, хоч би приняв яку иньшу релігію, задержуе в собі щось питоме жидівське. Лишаеть ся рідна мова, — нехай се буде навіть „жаргон", як говорять деякі з погордою, але все таки мова рідних, найблизших, лишають ся расові признаки і лишаеть ся в кінці якесь тайне почуване на дні душі, яке годі означити словами, але яке все ворушить ся і яке приміром нас, Українців, наповнюе на чужині тугою за простими звуками нашої народньої пісні, за звуками рідної мови...

Те „питоме жидівське" може видати ся для когось чимось погірдливим, понижуючим, — адже говорять у нас: „Жид усе смердить Жидом", — але не забуваймо, що так само Поляки говорять: „Rusin zawsze śmierdzi Rusinem", що так само Німці говорять про дикість, варварство Славян, одним словом, що національне засліплене каже ненавидіти чужі нації. Але те національне засліплене починае уступати місця почуваню братерства всїх синів землї і ліпші люди серед кождого народу знають уже тепер, що національні прикмети становлять власне ту чудову ріжнородність у людській культурі і без них людськість виглядала би як одна касарня... Хто те знае, той і на те „питоме жидівське" не буде дивити ся з погордою, а тїшити ся буде зростом національної сьвідомости серед Жидів, як кождий Українець тїшить ся зростом національної сьвідомости серед українського народу.

Очивидно, що національна сьвідомість не мае нічого спільного з національною зарозумілістю, з вивисшуванем своєї нації понад усі иньші, з шовінізмом. Національна сьвідомість каже: Моя нація так само добра, як усі иньші і ніхто не сьміе понижувати чи кривдити когось для того, що він належить до сеї чи тої національности, — а не так, як шовінізм, який говорить: Моя нація найліпша над усі иньші і всі иньші мають бути мені покорені.

Крім того щоденний досьвід житя учить, що ті Жиди, які покинувши мойсееве віроісповідане, нібито тим самим перестали бути Жидами, в очах своїх одновірців усе таки оставали Жидами і приміром християнин Українець, Поляк, Німець з погордою дивить ся на християнина жидівського походженя, на „Жида-вихреста". І в християньских кругах все таки соромом уважаеть ся, походити з батька „Жида-вихреста", оженити ся з „Жидівкою-вихресткою" чи вийти замуж за „Жида-вихреста"... Значить, самі християни української, польської, німецької і т. д. народности робили ріжницю між собою а „Жидами вихрестами", вказуючи мимоволі, що те „питоме жидівське", се не тільки релігія.

Ще гірше закпило жите з тих, які голосили, що можна собі визнавати мойсееве віроісповідане, але при тім бути Українцем, Поляком, Німцем і т. д., значить, членом нації, серед котрої живеш. Для одиниць се вірно і одиниця нераз може зденаціоналізувати ся і пристати до чужої нації, але такий процес у масі неможливий. В Галичині се найліпше видно, бо тут ішла свого часу широка агітація в цїли польщеня Жидів, робленя з них „braci Polaków mojżeszowego wyznania". І щож з того вийшло? То, що ті „bracia Polacy mojżeszowego wyznania" були добрі для статистики, аби побільшити число Поляків у краю, були добрі для виборів, аби вибрати послом польського шляхтича, але в житю, у тім щоденнім житю, яке е найліпшою мірою всего, вони все остали таки Жидами і польська суспільність відносить ся до них як до... Жидів.

Мені особисто довело ся стрінути ся також з одним чоловіком жидівського походженя й мойсеевого віроісповіданя, який признавав себе Українцем, і на сором інтелїгентної української публики в Галичині мушу сконстантувати, що вона на кождім кроці давала йому відчувати його жидівство. Значить, із цілого жидівського народу годі зробити иньшу національність. Зачинають се розуміти Жиди і їх національна сьвідомість росте. Першим проявом тої сьвідомости е сіоністичний рух, поки-що ще неясний, перемішаний з релігійним містицизмом, ігноруючий соціяльне питане, — зовсїм подібний до нашого українофільства 60-их років 19 віку, яке також було неясне, перейняте романтичним сьвітоглядом і метало громи на кождого, хто заговорив про соціяльне питане, — але початок усюди трудний. І ми бачимо, як жидівська національна сьвідомість починае увільняти ся від сіоністичних пеленок і переходить на соціяльний ґрунт.

Доказом сего е майже 10-лїтне істноване „Бунда", жидівської соціяльно-демократичної партії в Росії, найсильнійшої і найбільше робітницької із всїх російських соціялїстичних орґанізацій. Повставши завдяки специяльно важким условинам, серед яких живуть Жиди в Росії, „Бунд" зі зростом своєї сили набирае також що-раз більше жидівської національної сьвідомости і тепер він уже не зречеть ся жидівських національно культурних постулятів, не поведе жидівських робітників потонути культурно в російськім, польськім чи українськім морі, а дасть основи новочасній національній жидівській культурі.

Мимоходом завважу, що в Америці і в Анґлії маемо також жидівські робітницькі орґанізації анархістичного напряму, які мають богату лїтературу і видають в тім погорджуванім „жарґоні" найвисші твори людського ума.

У своїй діяльности мусів „Бунд" бороти ся завзято за право істнованя найперше з P. P. S. (Polska Partya Socyalistyczna), з якою йому прийшло ся зіткнути ся в російській Польщі. P. P. S. яка уважае своєю найблизшою національно політичною задачею відбудоване Польщі зажадала, аби й „Бунд" приняв той її постулят і став лише її жарґоновою частю, то значить, аби „Бунд" що-до національно-політичного становища був польською партією.

Тепер таку саму боротьбу приходить ся зводити „Бундови" також із російськими партіями, але не сюди се належить.

Боротьба між „Бундом" і P. P. S. перенесла ся тепер на галицький ґрунт. Польська соціяльно-демократична партія в Галичині вже від давна солїдаризуеть ся P. P. S., а її 9-ий з'їзд в Кракові в осени 1904 р. затвердив тоту солїдарність, значить, і вона вважае своєю найблизшою національною метою відбудоване Польщі і хоче, щоб те саме вважали своєю метою й ті Жиди, що належать до неї.

Жиди знов, які належать до польської соціяльно-демократичної партії в Галичині, забажали по приміру „Бунда" з'орґанізувати ся в окрему, жидівську соціяльно-демократичну партію, що здавало ся їм зовсїм можливим та оправданим на підставі орґанізаційного статута австрійської соціяльної демократії, яка, як уже згадано, е федерацією національних ґруп. Коли — думали вони — в Галичині е соціяльно-демократичні партії польська й українська, то нема ніякого розумного арґументу против заложеня жидівської соціяльно-демократичної партії в цїли з'орґанізованя в ній жидівського пролетаріяту.

Але не так дивлять ся на справу провідники польської соціяльно-демократичної партії. З заложенем жидівської соціяльно-демократичної партії відпала би від польської соціяльно демократичної партії значна часть членів — жидівських робітників, через що польська партія стала би чисельно слабша, а по друге жидівська соціяльно-демократична партия не вщіплювала би в своїх членів польської культури, польського патріотизму, не клала б їм за ідеал відбудоване Польщі.

І почала ся акція, аби жидівський пролетаріят задержати для польської ідеї. На орґанізаторів жидівської соціяльно-демократичної партії посипали ся громи, що вони відтинають жидівським робітникам доступ до польської культури, що вони розбивають єдність робітників, що вони вороги робітницького визволеня, яке вимагає, аби против спільного ворога спільно бороти ся і т. д. і т. д. — одним словом, посипалась ціла повінь високих фраз, за якими одначе укриті польські патріотичні інтереси.

Во що відповів би такий Дашинський, коли-б хто закинув, що пр. P. P. S. в Німеччині, орґанізуючи польських робітників окремо від німецьких, відтинає їм доступ до німецької культури, яка безперечно висша від польської, розбиває робітницьку єдність і т. д.? А коли робітницької єдности не розбиває істноване соціяльно-демократичних партій польської, української і всіх иньших національних ґруп у Австрії, то лиш жидівська мала би розбити ту єдність. Фарисеї, які за соціялістичними фразами скривають патріотичні інтереси. Нехай польські соціялісти будуть собі польськими патріотами, нехай, хоч про патріотизм треба би ще основно поговорити, — але длячого жидівські робітники мусять бути польськими патріотами?!

По стороні польської соціяльно-демократичної партії став також головний заряд австрійської демократії, у якім авторитетом у галицьких справах є польський соціяльний демократ посол Дашиньский, і не приняв до відомости заложення окремої жидівської соціяльно-демократичної партії, так що вона знаходить ся тепер поза плотом австрійської соціяльної демократії.

Українська соціяльна демократія заняла тут становище польської соціяльно-демократичної партії, бо і якже можна инакше?! Ми вже від давна привикли до того, що українська соціяльна демократія в Галичині а властиво її проводирі всі справи оцінюють зі становища патріотичних інтересів P. P. S.

І так жидівській соціяльно-демократичній партії в Галичині, яка відбула в днях 9. і 10. с. м. перший свій з'їзд у Львові, прийдеть ся звести боротьбу із другими соціяльно-демократичними партіями за право на самостійне істноване. У своїх резолюціях з'їзд висказав бажане, аби та боротьба устала й аби заряд постарав ся, щоби австрійська соціяльна демократія приняла партію в свій союз, — але чи сповнять ся ті бажаня?... Не хочемо нічого пророкувати, а тільки сконстатуємо факт, що кождий, хто відмовляє жидівській соціяльно-демократичній партії права істновання в Галичині, робить се не в інтересі соціяльно-демократичної ідеї, тільки в інтересі польсько-патріотичних цілий.

Для ясности зазначимо, що виступаючи в обороні жидівської соціяльно-демократичної партії, ми через те зовсім не солідаризуємо ся з її соціяльно-демократичними ідеями, а тільки боронимо принципу свободи против соціяльно-демократичних централізаторських тенденцій. Що значить свобода у соціяльної демократії, се найліпше бачить таки на собі жидівська соціяльна демократія, якій найвисша соціяльно-демократична власть в Австрії сказала: „Ви не нарід, отже не маєте права на власну національну орґанізацію".

Так, Жиди не нарід, се часто доводить ся чути... Не нарід, бо не мають своєї вітчини, території, на якій жили би суцільною масою.

Що-до мови, то скажу лише, що й нашу українську мову вважає дехто тільки діялектом і каже, що Українці не нарід... А Жиди мають свій „жарґон", говорять і пишуть ним, а коли той „жарґон" ще не „мова", то чи не може він виробити ся на мову?!

А що-до території, то всюди, де живуть Жиди, там їх територія, їх вітчина і вони мають право до як найвисшого культурного розвитку на тій території. Се мусить признати кождий хто справді хоче свободи для всіх.

17. червня 1905. М. Л.

ДОПИСИ.

Зъ Лемковщины.

Часы у нас до теперь дуже красні, и погода и дощь часомъ перепадае. Коло картофель люде ужиють роботы того року; ще люде не памятають, щобы такі часы були на окопуваню якъ того року, и зъ першого и другого такъ красно окопали. Сухо и дощь часомъ перепаде. Посухи великои ще того року не було; картофлѣ того року красно идуть, збôже по лѣпшихъ земляхъ досыть красне, травы для худобы е досыть того року. Дякувати Богу за тотй дары.

Подаю вамъ ту малу новину о дѣдохъ, такъ званыхъ „дзядохъ"; внушають ся жандармы на тыхъ дѣдохъ, але же и мають рацію часами. Отъ послухайте: Коло Загоря на полудне, на угорской сторонѣ, пониже Лаборча е монастыръ и тамъ великй вôдпусты бувають, особливо на вôддане празника Вознесенія Г. тамъ е великй вôдпустъ. Почавши вôдъ Роздѣля, Мацины, Маластова, Гладишова, Ждынѣ и такъ ажъ до всхôдной Галичины цѣлй горы, вся Русь тамъ иде на вôдпустъ. И зъ Угорщины о 15 миль такожъ тамъ люде идуть. Є тамъ и тыхъ дѣдôвъ не мало, але чи они всѣ вôдъ уродженя або зъ Божого допусту калѣками? Нѣ! Они, тотй дѣды самй ломать дѣтей и роблять калѣками, або своихъ дѣтей, або крадуть, если ся имъ вдасть. Поломлять руки, ноги повыкривляють, и если дитина зъ болю не вмре, позарастать и на пôзнѣйше остане въ рôжный способъ дивачнымъ кривакомъ и вѣчнымъ калѣкомъ. Отъ и теперь на тôмъ вôдпустѣ коло монастыря богато матерей ночовали зъ дѣтьми, а коли поснули твердымъ сномъ, то въ той часъ безбожнй дѣды покрали двое дѣтей и заразъ пôшли въ лѣсъ, котрый тамъ е близько монастыря и заразъ поломали руки, ноги, очи выдовбали, и такъ безбожнй дѣды зъ красныхъ дѣтей калѣку, дѣда роблять, а потôмъ пôзнѣйше о рôкъ о два, тоту калѣку бере дѣдъ, хлопъ якъ медвѣдь, и носить коло церкви на вôдпустѣ и просить о помилованє, о ялмужну для тои калѣки, а самъ тй грошѣ горне въ торбу ажь тяжко ему двигати. И въ такій способъ богатять ся. Матери послали за ними жандармôвъ и полапали пташкôвъ, але дѣточки вже мали руки и ноги поломанй и очи выдовбанй. Тыхъ дѣдôвъ заразъ жандармы вôдослали въ поблизьке мѣсто, якъ они кажуть на Варовскій дôмъ, а решта всѣхъ дѣдôвъ звôдтамъ выгнали якъ торжникôвъ вôдъ церкви ерусалимской.

Погода тревала до Зеленыхъ Святъ а теперь падае легкій дощь щодня.

Роздѣлє, дня 20. юнія 1905. *А Пыж.*

Зъ Dickinson, N. Dak.

Тут в околиці Дікинсон є від 7 літ около 90 фамилій Русинів, родом з Галичини і від довшого часу нема у нас жадних добрих порядків, котрі наш христіяньский нарід повинен мати! Чуєм, що ту вже наші Русини мають так як і в старім краю, а нам так чомусь як з каменя і нема тої щасливої години аби до нас хоч раз прибув наш руский священик завести добрий порядок і порадити до доброго діла. Зачали ми складати гроші на будову церкви, котру могли ми будувати сего року і вже маєм пляц на церкву 50 акрів землі, колижь нема нашого руского священика посьвятити той пляц і завести добрий початок до церкви. Ми би вже були мали той пляц давно посьвячений через римо-катол. священика, але ми не хочем і чекаєм доки наш руский священик неприбуде, бо від давна маєм надію, що і на нас Всемилостивий зглянесь своїм оком як і на других людий. Отже просим вас Отці духовні з Галичини прибути до нас хоч на короткий час і зробіть початок до діла, відшукайте нас як свої овечки заблукані і не дайте нас вовкам в людскім тілі, котрі нас раді би поїсти і відбити від нашої сьв. Руси і від матери Церкви і перевести Бог зна на що, як ту в Америці вже попереводили.

Тож просим Вас отці, котрі бисьте мали охоту до нас приїхати, прийдьте на наш кошт, котрий Вам звернемо і зголосіть ся до нас листовно на адресу:

John Fochak
Dickinson, N. Dak., N. Box 480.

Вôдозва

до всѣхъ пп. учителѣвъ парафіяльныхъ школъ въ Злученыхъ Державахъ.

Кождый зъ здорово-мыслячихъ людей пересвѣдченый про те ажь надто добре, що одною зъ найважнѣйшихъ у насъ справъ е заснование школъ для дѣтей. Бо и щожь намъ зъ церковь, орґанізацій та инншихъ институцій наколи молоде поколѣнє выростатиме без знания руского письма та выховани въ рускôмъ дусѣ? Аджежь колись треба буде въ той способъ веденой молодежи проповѣдувати въ церкви по англійски або въ якôй иншой мовѣ лишь не своѣй; колись така дитина, уроджена въ руских родичей дивитись буде на Русинôвъ якъ на щось смѣшного и чужого ей выхованю. Щобъ запобѣчи напередъ сумнымъ наслѣдкамъ, якй могла-бы потягнути за собою байдужность деякихъ родичѣвъ до школы, я на вѣчу въ McKeesport, Pa. подавъ ось якій плянъ:

Всѣ учителѣ истнуючихъ вже теперь школъ, повинни злучити ся въ одно товариство немовь-бы учительску юнію. Се товариство выбирае зъ помѣжь себе комітетъ зъ сѣмохъ, котрый творить щось въ родѣ школьнои рады, чи, якъ хто хоче звати, выховавчои комісіи. До тои комісіи може увôйти трехъ людей свѣтлѣйшихъ зъ поза учительства. Задачею тои рады школьнои чи комітету е:

1) Зносити ся зъ учителями всѣхъ школъ и жадати вôдъ нихъ звѣту зъ ихъ дѣяльности.

2) Засновувати чи спонукувати людей до заснованя школы въ мѣсцевостяхъ де е або и нема священика.

3) Подавати учителямъ плянъ науки для дѣтей низшого и висшого степеня.

4) Постарати ся о пôдручники для науки такъ, щобы дѣти въ усѣхъ мѣсцевостяхъ учили ся зъ однаковыхъ пôдручникôвъ.

5) Постарати ся о вôдповѣдни книжочки и газетки для дѣтей, на разѣ спроваджувати ихъ зъ краю.

6) Постарати ся заводити для дѣтей вôдповѣдни забавы, представленя и т. д.

7) Заснувати семинарь для дякоучителѣвъ, для молодежи выхованои тутъ въ Америцѣ.

8) Котра громада потребуе дякоучителя, повинна о него просити згаданый комітетъ, а той мае о него постарати ся, чи то спровадити его зъ краю, чи то выбрати котрого зъ перебуваючихъ тутъ въ Америцѣ.

9) Учителѣ, що хотять обняти мѣсце дяко-учителя, мусять зголосити ся до комітету и пôддати ся испитови.

10) Комітетъ чи рада школьна збирае по цѣлôй Америцѣ добровôльнй жертвы, розподуе школьнй книжки и т. д. а зъ тыхъ грошей запомагае тыхъ учителѣвъ, котрыхъ громада не въ силѣ заплатити вôдповѣдной нагороды, высылае по школахъ своихъ инспекторôвъ въ часѣ школьного року, на испиты и т. д.

Се суть точки такъ-бы сказати взятй що зъ груба. Выпрацьоване повного статуту належить до будучого комітету. Але якъ сей комітетъ выбрати? А ось якъ. Всѣ учителѣ, котрых имена я знаю якъ: пп. Костюкъ, Ялечко, Каськôвъ, Стеткевич, Бабій, Паздрѣй, Гела и т. д. и тй, котрыхъ я не мавъ чести пôзнати а котрй хотять приступити до сего товариства, най напишуть до мене и подадуть менѣ свою адресу. Тогдѣ я запропоную сѣмохъ членôвъ того комітету и вышлю обѣжникомъ до кождого зô зголосившихъ ся до мене учителѣвъ, на кого голосуе, якъ на председателя, касієра, секретаря и выдѣловыхъ. Коли послѣдный зъ учителѣвъ вôддасть свôй голосъ черезъ потягнене криски коло имени кандидата, тогдѣ зверне письмо до мене а я оголошу выбôръ. Розумѣе ся, що колись треба буде скликати зъѣздъ всѣхъ учителѣвъ, але покищо выбôръ сею дорогою выстарчаючій.

Най нѣхто зъ пп. учителѣвъ не гадае, що я накидаю ся зô своими поглядами, я лишь выповняю волю вѣча въ Мікіспортъ, котре поручило перевести сю важну справу и выбрало до тымчасового комітету мене, Ялечка, Костюка, Каськова, Пелеховича и панѣ Струтиньску та Стеткевичеву. Та менѣ выдае ся, що буде лучше якъ всѣ учителѣ заинтересують ся сею справою и выберуть разомъ комітетъ, до котрого входили бы члены хочь не суть учителями. Тому прошу кождого зъ п. учителѣвъ, якъ лишь перечитае сю вôдозву най подасть менѣ свою адресу.

Моя адреса така:
Rev. St. Makar,
801 — 5-th Ave.,
McKeesport, Pa.

Ст. Макарь.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ кревныхъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:

„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Вѣче
въ Філаделфіи, Па.

Дня 4-го Юнія вôдбулось въ Філаделфіи мѣсцеве вѣче. Вѣче се мало на цѣли застановитись чи потреба засновувати галицку церковь въ Філаделфіи и надъ другими справами. Около 3-ои годины пополудни зôбралось въ галѣ на розѣ улиць Orianna и Girard поважне число Русинôвъ галицкихъ и декôлька угорскихъ.

Вѣче отворивъ п. М. Полякъ. Въ своѣй промовѣ пояснивъ вôнъ значѣне вѣчь взагалѣ, и користи якѝ зъ нихъ выходять; опôсля предложивъ на предсѣдателя п. И. Кречковского, а на секретарѣвъ п. М. Довбенка и М. Росоловича, на що всѣ згодились. Теперь предсѣдатель вôзвавъ всѣхъ до молитвы, присутнѝ повставали а хоръ заспѣвавъ пѣсню „Царю небесный, Боже могучій.“ По скôнченю молитвы удѣлено голосу п. М. Довбенко, якій въ своѣй довгôй а горячôй промовѣ, доказувавъ необходиму потребу заснованя галицкои парохіи. Опôсля забравъ слово п. Ст. Мусяла и навѣвъ многѝ факты, якѝ вказували, що галичанъ обиджувано, що також було аргументомъ в користь основаня галицкои парохіи. На се зачали забирати голосъ Русины угорскѝ и деякѝ галицкѝ, ѝа старались доказувати, що така церковь непотрѣбна, що однакъ не промовляло до переконаня більшости присутныхъ. Бôльшôсть зôбраныхъ заявила ся за основанемъ новои галицкои парохіи, (застерѣгаючись рôвночасно, що парохію галицку хочуть засновати не на шкоду истнуючои вже галицко-угорскои парохіи), а се тому, що въ теперѣшнôй галицко-угорскôй парохіи ихъ кривдять, що нѣхто не дбае тамъ о школу, выступають противъ ихъ читальнѣ и т. д. Видячи се, противники заснованя галицкои парохіи выйшли зъ галѣ кажучи: „робѣть, якъ знаете.“ Теперь почали списувати тыхъ, котрѝ схотѣлибъ вписатись до новои парохіи и показалось, що сейчасъ на початокъ вписалось 70 людей, котрѝ рôвночасно приобѣцяли зложити певну суму на початокъ яко добровôльну жертву на церковь, а декотрѝ обѣцяну суму сейчасъ зложили. Опôсля выбрано парохіяльный урядъ, до котрого пôсля потребы могутъ дôбрати ще новыхъ членôвъ. До уряду вôйшли: Михайло Безпалько предсѣдатель, Онуфрій Скоревичь заступникъ, Михайло Полякъ секретарь, Евстахій Буката заст., Микола Филипчакъ касіеръ, Иванъ Бабійовскій заст.

Слѣдуючій мітинґъ ухвалено держати въ найблизшу Суботу вечеръ, въ гали рускои читальнѣ.

Опôсля забравъ голосъ запрошеный тутъ на вѣче о. Н. Струтиньскій, голова Нар. Комітету. Въ горячôй а довгôй промовѣ пояснивъ вôнъ зразу значѣне свята 4-го Юлія, яке обходить ся въ память проголошеня независимости, а опôсля сказавъ, що если Русины хотять стати колись независимыми, вôльными, то мусять лучитись разомъ а не дробитись, организуватись и просвѣчатись. Потôмъ пояснивъ значѣне народныхъ мѣсцевыхъ организацій „Товариствъ рускихъ патріотôвъ“ и на его поклик тутъ же засновалось таке товариство, до котрого сейчасъ вписалось надъ 40 членôвъ. Заразомъ выбрано тутъ и урядъ, до котрого увôйшли: Иванъ Кречковскій голова, Микола Росоловичь секретарь, Михайло Вышиванюкъ касіеръ, М. Полякъ, Ант. Безпалько и Стефанъ Демкôвъ выдѣлови.

Вѣче тревало надъ 4 годины. Люде що прийшли на вѣче були переважно молодѝ, інтелиґентнѝ Русины, що рвуть ся до просвѣты, доказомъ чого ихъ читальня, яку самѝ ведуть и яка помимо ворожихъ нападôвъ на неѣ не упала, але стала завязкомъ новои ширшои інституціи, бо основуючои ся теперь галицкои парохіи. Рôвножь треба замѣтити, що нарады вѣчевѝ вôдбулись якъ найповажнѣйше, безъ крикôвъ и т. п., та що не було чоловѣка на вѣчу, котрый бы не выходивъ зъ галѣ зъ радостію та певного рода одушевленемъ.

Доносять намъ, що на мітингу парохіяльнôмъ, якій вôдбувъ ся 8-го Юлія, вписалось зновь споре число въ члены парохіи, та що Комітетъ старає ся о вынаймъ галѣ на богослуженя.

Руска Церковь въ Ню Йорку.

Якъ вѣдомо, то до парохіи въ Jersey City належали и всѣ новойорскѝ Русины вôдъ самого початку еѣ заснованя, — а коли передъ роками приступлено тамъ до будовы церкви то найбôльшѝ жертвы сыпались зъ рукъ тутешныхъ Русинôвъ. Передовсѣмъ не жалували свого тяжко запрацьованого гроша новойорскѝ дѣвчата, — той молодый цвѣтъ нашои Руси-Украины, котрый живучи тутъ на чужинѣ далеко вôдъ рôднои хаты и неньки, въ церквѣ святôй шукае потѣхи и розрады.

Але недовго тѣшились тотѝ благороднѝ жертволюбцѣ тымъ словомъ божимъ, котре додавало имъ силъ до тяжкои працѣ и одушевляло на чужинѣ до борбы въ щоденнôмъ житю. Несподѣвано надôйшли зъ вражихъ сторôнъ великѝ бурѣ и супокôйныхъ, въ згодѣ жиючихъ богомольникôвъ розвѣяли и роздробили, а сильного, дуже працьовитого и дбаючого о добро своихъ овець пастыря на нивѣ Христовôй зъ нôгъ повалили на ложе болѣзни.

По бурѣ, якъ звычайно, наступили громы и блискавицѣ а тѝ знищили до решты тай на прахъ розбили довголѣтнѝ стараня и всѣ надѣѣ жертволюбивыхъ, а улюбленого черезъ всѣхъ, супокôйного и примѣрного провôдника — душпастыря, батька тои великои родины такъ пригнобили и пôдтяли, що роспращавъ ся зъ болемъ серця зъ тыми, зъ котрыми зживъ ся и перебувъ вспôльно неодну злу и добру хвилю, и перенѣсъ ся въ дальшу краину, шукаючи спокою и вôдпочинку по тяжкôй а довголѣтнôй працѣ.

Такъ найневиннѣйше а найбôльше вôдчули тое и потерпѣли новойорскѝ Русины — тѝ, котрѝ въ добрôй гадцѣ, добровôльно пôшли були въ комôрне, за що дорого, дуже дорого заплатили а теперь несподѣвано остали на ледѣ.

Щожь маемъ теперь почати и якъ зарадити клятôй доли и роздорови? думали и питали самѝ себе новойорскѝ Русины. Чи незгода, сварка и домова вôйна нашихъ сусѣдôвъ, що повалила все та знищила и нашѝ довголѣтнѝ стараня, мае насъ невинно на вѣки покарати и позбавити всего що намъ дороге и любе? Чи можемо мы на будучнôсть мати щось спôльного зъ братьми, котрѝ не вмѣли пошанувати правъ церковныхъ и заповѣдей Христовыхъ — а котрѝ лишь для личнои гордости и зарозумѣлости небачно запропастили загальне добро цѣлои громады?

Подумавши въ сей спосôбъ пробудились нюйорскѝ Русины и побачили ясно, що хотяй они бѣднѝ, однакъ духомъ сильнѝ и свѣдоми чого имъ не стае и чого имъ треба. Побачили, що имъ треба церкви святои, тои найлучшои и найсправедливѣйшои матери, котра бы ихъ до себе пригорнула и всѣхъ разомъ з'єдинила и скрѣпила, — пôзнали, що имъ треба самымъ створити громаду парохіяльну и въ нѣй въ згодѣ газдувати, а тодѣ можуть ще колись стати на чолѣ американьскои Руси.

Прийшовши до такого твердого переконаня, ненадумуючись довго, скликали на день 3-го червня с. р. загальный мітинґъ, на котрôмъ тую справу загально обговорили и повысшѝ питаня подрôбно розôбрали а въ кôнци рѣшучо и одноголосно постановили сейчасъ приступити до заснованя рускои гр. кат. парохіи въ Новôмъ Йорку.

По такôмъ рѣшеню ухвалено сейчасъ выбрати комітетъ парохіяльный, складаючій ся зъ 11 людей, котрый дальшимъ веденемъ того дѣла мае ся заняти и дѣло якъ найскорше до кôнця довести. Орудниками и опѣкунами новородженои парохіи одноголосно выбранѝ зôстали: головою п. Михаилъ Тарнавскій, секретаремъ п. Ардаліонъ Хромовскій (головный ініціяторъ и организаторъ того дѣла), касіеромъ Иванъ Лазорчикъ, радниками и колекторами: Иванъ Ганашовскій, Андрѣй Кашиньскій, Андрѣй Корпанъ, Михаилъ Нижникевичь, Григорій Пиртко, Данило Павликъ, Василь Саричь и Павло Зятикъ.

По скôнченю мітингу и сповненю такъ великого св. дѣла, на вѣчну памятку тои щасливои хвилѣ, участники дали ся всѣ разомъ вôдфотографувати.

Наколи насъ выбраныхъ узнано за способныхъ до такои працѣ и зъ повнымъ довѣріемъ вôддано добро новои громады въ нашѝ руки, постановилисьмо щиро и сумлѣнно а въ суспôльнôй згодѣ безъ проволоки забратись до роботы, разъ тому, що кождому зъ насъ справа та лежала горячо на серци, а друге, щобъ еще тимъ бôльше цѣлу громаду въ довѣрію до насъ утвердити и такъ честного выбору гôднымъ статись.

Такъ само стосуючи ся до приписôвъ свѣтовыхъ и точокъ правныхъ а для доповненя всѣхъ формальностей, выбраный комітетъ удавъ ся дня 25-го червня до Yonkers и тамъ по выслуханю въ церквѣ службы божои, зложивъ присягу святу, на руки мѣсцевого пароха о. Тимкевича.

Щосьмо не дармовали а тôльки щиро забрали ся до роботы, часто и пильно обрадували и всѣми силами якъ найскорше постановили помимо величезныхъ перешкодъ добити до берега, най свѣдчить за насъ успѣшный результатъ, до якого дôйшли мы въ протягу одного мѣсяця — а котрый днесь зъ радостію симъ подаемо до публичнои вѣдомости американьскои Руси.

Ню йорскѝ Русины, для котрыхъ вѣра христіяньска есть необходимымъ кормомъ душѣ и жереломъ всякого добра, поступу и просвѣты, злучились выключаючи всякѝ вôдтѣни пратійнѝ, въ одну велику громаду парохіяльну, и закупили за $35.000 при 20. улицѣ Е., N° 332 землю, 40 стôпъ широку, а 92 стôпъ довгу, вразъ зъ великою каплицею на обширѣ тои землѣ стоячою, вôдъ однои конґреґаціи протестантскои на церковь святу, котрôй надано имя: руска гр. кат. церковь св. Юрія въ Новôмъ Йорку.

Понеже каплиця та въ серединѣ есть цѣлкомъ пустою и досыть знищеною — приступивъ комітетъ парохіяльный сейчасъ до вôдреставрованя, направы и приладженя еѣ пôсля вымогôвъ нашого обряду, — а що роботы реперацій нѝ поступають досыть жваво напередъ, такъ сподѣемось, що вже зъ початкомъ мѣсяця серпня 1905 р., зôстане посвячена и вôдправить ся въ нѣй перша Служба Божа.

Якъ бачите, добрѝ люде, пôдняли мы и начали велике дѣло, однакъ якъ на початокъ для насъ бѣдныхъ дуже прикре и тяжке, зъ взгляду на точки пôдписаного контракту купна, котрый вложивъ на насъ дуже твердѝ з'обовязаня. И такъ при пôдписаню контракту купна зложили мы яко першу рату 1000 долярôвъ, дальше з'обовязалисьмо ся дня 30-го липня сего року заплатити 4000 дол., вôдтакъ въ протягу слѣдуючихъ двохъ лѣтъ маемо заплатити зновь 5000 дол., а решта довгу вже яко 5 прц. морґичь, вôльно намъ сплачувати въ добровôльныхъ ратахъ.

Тому то вôдзываемъ ся до Тебе американьска Русе, до васъ дорогѝ братя, сестры, св. братства, товариства и краяны и витягаючи руку кличемо: допоможѣть намъ и не опускайте братôвъ своихъ въ такъ великôй потребѣ, не жалуйте свого гроша на церковь святу, на тоту палату вѣры Христовои, поспѣшѣть намъ въ помôчь своими датками и офѣрами, якъ мы спѣшили все и не жалували тяжко запрацьованого гроша на такъ св. цѣли — а мы певно нѣколи добродѣйства того вамъ не забудемо и Всевышный на небесахъ, за кожду хотяйбы найменчу жертву надгородить васъ стократно.

Вôдъ Комітету гр. кат. парохіи св. Юрія въ Ню-Йорку.

Ардаліонъ Хромовскій, секретарь.

По всякѝ інформаціи удаватись и всѣ письма и пересылки адресувати просимо до секретара: Mr. Ardalion Chromowski, secretary of the gr. cath. St. George Church 334 E. 20 str., New York City.

Рôжниця мѣжь майнерами юнійными а неюнійными.

Юнійный мае за собою 400 тысячь голосôвъ, неюнійный лише свôй власный.

Скôлько то є ще майнерôвъ, котрѝ вмѣсто працювати вôсѣмъ годинъ на день и брати добру заплату — працюють по девять, десять и одинайцять а часомъ и по дванайцять годинъ за песѣ грошѣ?

Скôлько є ще такихъ, що вмѣсто працювати по безпечныхъ, добре провѣтрюваныхъ майнахъ, працюють по майнахъ де нѣхто не дбае про ихъ жите або здоровле?

Скôлько то майнерôвъ, батькôвъ своихъ дѣтей, мужѣвъ и сынôвъ стареньких родичѣвъ, зôстало покалѣченыхъ або и погибли зъ причины недбальства та захланности капіталістôвъ?

Єслибъ усѣ тѝ бѣдолахи вызыскуванѝ, покалѣченѝ и поубиванѝ зôбрались въ одну громаду и станули передъ нами, то мы хочь якъ намъ серце краесь на видъ ихъ нещастя, бѣды и нужды, мусѣлибъ сказати: Вашôй бѣдѣ и нуждѣ, вашимъ слезамъ и горю виннѝ компанисты, але ще може бôльше вы самѝ собѣ виннѝ!

Єслибъ тѝ бѣдолахи питались насъ „чому?“ — мы вказалибъ имъ на 400.000 юнійныхъ майнерôвъ, якѝ працюють лишь 8—9 годинъ денно и дôстають лѣпшу заплату якъ дôставали тогды, коли працювали девять або и десять годинъ на день але не належали до юніи.

Є велика рôжниця мѣжь юнійнымъ майнеромъ а неюнійнымъ. Юнійный майнеръ є чоловѣкъ розумный. Вôнъ вступивъ до юніи, бо знае що ставши членомъ сеи величезнои робôтничои организаціи, поможе собѣ самому и цѣлôй робôтничôй справѣ взагалѣ. И справдѣ, що такъ. При его помочи юнія выборола ему и его товаришамъ вôсѣмъ годинный день працѣ, здобула лѣпшу заплату и лѣпшѝ права для охороны его здоровля и жития.

Неюнійный робôтникъ коли вспоминаесь о свои права, мае за собою лишь одень свôй голосъ, юнійный коли вспоминаесь за свои права, мае за собою 400.000 голосôвъ, бо голосы всѣхъ своихъ товаришѣвъ робôтникôвъ, членôвъ величезнои организаціи.

Чийогожь голосу, думаете, послухають скорше компанисты: чи одного слабого голосу неюнійного робôтника майнера, чи могучого, громового голосу 400.000 майнерôвъ?

Великій компаниста певно анѣ не знае бѣдного неюнійного робôтника, тай не схоче его слухати, або ще гôрше, его не допустять до компанисты, щобы мôгъ розповѣсти свою кривду. Єсли неюнійный робôтникъ хоче поскаржитись, то ему попросту кажуть забирати свои „тульца“, выплачують его, и иди свѣтъ за очи.

Та не такъ дѣесь коли чоловѣкъ е членомъ юнії. Єго кривда е кривдою всѣхъ. За нимъ обстануть его товаришѣ, що належать до юнії и они постарають ся якъ не самй, то через урядникôвъ юнії, щобы компаніста довѣдавъ ся о тôй кривдѣ и еѣ направивъ.

Впрочѣмъ юнійного робôтника и не кривдять такъ часто якъ неюнійного, бо боять ся. Вовкъ якій хижій а боить ся напасти стадо волôвъ, коли они разомъ, а одного легко переможе. Такъ и у сѣмъ.

Мы не радимо нѣкому, анѣ не намовляемо нѣкого въ одну або другу сторону. Мы хочемо лишь, щобы вы поважанй читателѣ прочитали собѣ се и добре надъ сею справою задумались, тай самй про себе рѣшили, чи лѣпше вамъ вступити до юнії и бути юнійными робôтниками, чи бути погорджуваными скебами и зносити всякй примхи та кривды зъ боку компаністôвъ.

Заворушеня въ Росиі.

Одеса 2 липня. Нема сумнѣву, що военный корабель „Князь Потемкинъ“, котрымъ заволодѣли революціонеры, не пôддавъ ся. Чому знято зъ корабля червоный прапоръ, годѣ напевно сказати. Такожь правдоподôбною е поглоска, що корабель „Ґеорґій Победоносецъ“ прилучивъ ся до революціонерôвъ. Офіцеры, котрыхъ высаджено зъ корабля „Князь Потемкинъ“ на сушу, вôдъѣхали въ незвѣснôмъ напрямѣ. По мѣстѣ кружать найрôжнороднѣйшй поголоски, такъ що трудно вывѣдати ся про правдивый станъ справы.

Севастополь 2. Скоро адміралъ Кріґеръ безъ „Князя Потемкина“ и „Победоносца“ вернувъ зъ Одесы до Севастополя, покликавъ на свôй корабель на нараду всѣхъ корабельныхъ командантôвъ. Выслѣдъ нарадъ бувъ такій, що цѣлу фльоту поставлено въ станъ позаслужбовый, а всѣ машинеріи корабельнй зроблено неужиточными. Офіцирамъ и залозѣ позволено высѣсти на сушу. Также выдано розказъ, що резерва маринарки зъ 1886 и 1888 року, дôстае двомѣсячный урльопъ. Кромѣ того зъ корабля „Катерина II“ забрано всѣ арматы.

Севастополь 2. Офіцеры зъ фльоты Кріґера оповѣдають, що коли прибули до Одесы, адміралъ Кріґеръ при помочи сиґналôвъ давъ приказъ, щобы корабель „Князь Потемкинъ“ прилучивъ ся до фльоты. На се вôдповѣла залога „Князя Потемкина“: „Мы хочемо бачити адмірала у себе“. Адміралъ Кріґеръ не давъ жадноі вôдповѣди, тогдѣ залога „Князя Потемкина“ зробила приготованя до битвы. Адміралъ Кріґеръ давъ приказъ цѣлôй фльотѣ вертати до Севастополя. „Кн. Потемкинъ“ сказавъ: „Мы лишимо ся тутъ!“ Таку саму вôдповѣдь давъ корабель „Победоносецъ“ и уставивъ ся при „Князю Потемкинѣ“.

Кустендіи, Румунія 2. Російскій военный корабель „Князь Потемкинъ“ и оденъ торпедовецъ прибули тутъ.

Лондонъ 3. Доносять тутъ зъ Кустендіи, що коли корабель „Князь Потемкинъ“ прибувъ до порту, впуставъ на покладъ румуньскихъ урядникôвъ и привитавъ ихъ зъ приналежными почестями. Залога корабельна заявила, що еще нѣчого певного не знае про свои будучй пляны и просила, щобы имъ вôльно було набрати на корабель свѣжои воды и заосмотрити ся въ живнôсть. На се мали дôстати призвôлъ. Румуньскій урядъ портовый зажадавъ зъ Букарешту вказôвокъ, якъ мають заховувати ся супроти російского корабля.

Одеса 2. Оцѣнено, що шкода, яку заподѣявъ огонь въ Одесѣ, выносить около 25 міліонôвъ долярôвъ.

Лондонъ 2. Кореспондентъ зъ Одесы доносить, що залога корабля „Ґеорґій Победоносецъ“ переспрявляла зъ портовыми властями и поліціею, що они готовй пôддати ся, але пôдъ услôвемъ, що дôстануть запевнене цѣлковитои безкарности. Коли однакъ середъ тыхъ переговорôвъ появило ся 3000 вôйска, нарады вôстали перерванй. Вôдтакъ появивъ ся на корабли збунтованôмъ шефъ поліціи и переговоры на ново розпочали ся. Якъ то всьо закôнчило ся, поки що не знати.

Вашінґтонъ 2. Всякй вступнй роботы въ цѣли навязаня мирныхъ переговорôвъ помѣжь Росією и Япономъ вже покôнченй. Російске и японьске правительство повѣдомило президента Рузвелта, що ихъ повномочники суть вже именованй, котрй такъ скоро, якъ лишь можливо въ мѣсяцю серпню зъѣдуть ся на американьскôй земли. Два російскй повномочника суть: бувшій міністеръ справедливости Муравевъ, котрый теперь е амбасадоромъ въ Римѣ и російскій амбасадоръ въ Вашінґтонѣ, баронъ Розенъ. Японьскими повномочниками суть: баронъ Камура, сучасный японьскій міністеръ справъ заграничныхъ и Такагіра, японьскій амбасадоръ въ Вашінґтонѣ. Не е выключенымъ, що обѣ стороны именують ще по одномъ або и по бôльше репрезентантôвъ. Обѣ державы дадуть своимъ повномочникамъ необмеженй права въ справѣ мирныхъ переговорôвъ, лишь послѣднй услôвя мира мае затвердити держава. Представителѣ обохъ державъ прибудуть до Вашінґтону десь коло першого Августа и привезуть зъ собою цѣлый штабъ секретарôвъ и асистентôвъ.

Одеса 3. Пôддане ся збунтованого корабля „Ґеорґій Победоносецъ“ наступило нынѣ рано. Офіцеры корабля вернули на покладъ и приказали арештувати тыхъ зъ залоги, котрыхъ уважали за проводникôвъ бунту. Адміралъ Чукнінъ, командантъ „Чорноморскои фльоты“ прибувъ тутъ нынѣ зô своею фльотою. Сейчасъ арештовано оденъ англійскій транспортовый корабель, пôдозрѣваючи, що на нѣмъ схоронили ся російскй революціонеры. Корабель сей правдоподôбно выпустять на волю.

Въ мѣстѣ цѣлкомъ спокôйно. Много страйкарôвъ вернуло до роботы. Пôсля обчисленя, минувшого тыжня згинуло не менше якъ 6000 люда пôдчасъ стрѣлянины вôйска и пожару въ мѣстѣ.

Букарештъ 3. Портовй власти въ Кустендіи зôстали повѣдомленй вôдъ правительства, що мають оповѣстити 700 морякамъ прибувшого военного корабля „Князь Потемкинъ“, що они если хочуть, могуть высѣсти на сушу, але безъ оружія, и будуть уважанй яко заграничнй дезертиры. Єслижь бы они не згодили ся на тй услôвя и ворожо проти мѣста выступили, тогдѣ румуньска военна фльота мае ужити проти нихь силы.

По короткôй нарадѣ, яка вôдбула ся на корабли, залога вôдповѣла, що пôддати ся не може и просить, щобы имъ було вôльно купити поживы. Коли командантъ порту давъ вôдмовну вôдповѣдь, тогдѣ торпедовець, що прибувъ разомъ зъ „Кн. Потемкиномъ“, зачавъ наближати ся до порту. Румуньскій кружлякъ давъ оденъ выстрѣлъ и торпедовець лишивъ ся на мѣсци. Въ короткôмъ часѣ опôсля згаданый торпедовець и „Князь Потемкинъ“ вôдплинули въ незвѣснôмъ напрямѣ. Оденъ морякъ зъ залоги „Князя Потемкина“, котрого посилано въ посольствѣ до команданта порту, не вернувъ вже на корабель, лишь лишивъ ся въ мѣстѣ. Вôнъ розказувавъ, що на корабли пануе великій голодъ, що люде вже три дни нѣчого не ѣли, угля е лишь пару тонъ. Дальше оповѣдавъ сей морякъ, що двѣ третй части залоги хотѣли высѣсти въ румуньскôмъ портѣ, але меншôсть оперла ся тому и постановила вертати до Одесы, бомбардувати мѣсто, доки не дôстануть поживы. На корабли мавъ повстати великій непорядокъ. Помѣжь провôдниками мало прийти до великихъ непорозумѣнь. Однй зъ нихъ мали бути за тымъ, щобы пôддати ся Румуніи, другй постановили прилучити ся до другихъ збунтованыхъ кораблѣвъ.

Кронштадтъ 3. Залога російского кружляка „Мініне“ не хотѣла брати участи у вправахъ въ стрѣляню на мори тому, що корабель сей е дуже старый и може затопити ся. Провôдникôвъ сего руху арештувала поліція.

Петербургъ 3. Заповѣджений страйкъ ґенеральный вôдкликано, позаякъ правительство застановило мобілізацію вôйска въ тôмъ окрузѣ. 50.000 вôйска стоить въ поготовю придавити всякй робôтничй заворушеня.

Букарештъ 4. „Князь Потемкинъ“ передъ опущенемъ порту Кустендіи, передавъ тамошному командантови повѣдомлене, що выповѣдае войну всѣмъ російскимъ кораблямъ, котрй не прилучать ся до революціи. При тôмъ застерѣгъ ся, що буде уважати на безпечнôсть чужихъ кораблѣвъ. Повѣдомлене се зôстало послане до всѣхъ державъ.

Розôйшла ся тутъ поголоска, що „Князь Потемкинъ“ задержавъ италійскій корабель наладованый угльомъ.

Російскій торпедовець „Стремительный“ прибувъ до порту Кустендіи, однакъ вжо запôзно, бо не заставъ тамъ „Князя Потемкина“.

Одеса 4. Цѣла фльота торпедовцѣвъ пустула ся въ погоню за „Княземъ Потемкиномъ“, щобы його затопити.

Побоюють ся тутъ бомбардованя мѣста черезъ збунтованый корабель.

Теодосія 5. Корабель „Кн. Потемкинъ“ прибувъ тутъ и зажадавъ живности и угля. Скоро адм. Кріґеръ довѣдавъ ся, що збунтованый корабель находить ся въ Теодосіи, поспѣшивъ тамъ зô своею фльотою.

Торпедовець, якій находивъ ся при „Потемкинѣ“ въ Теодосіи вже не бувъ. Правдоподôбно залога його перейшла на „Потемкина“ а вôнъ зôставъ затопленый, або може пôддавъ ся.

Одеса 5. 25 миль вôдъ порту показавъ ся „Князь Потемкинъ“. Сподѣють ся, що прийде до морскои битвы. Офіцеры маринарки говорять, що „Потемкинъ“ мае дуже мало пороху, отже битва буде дуже коротка.

27 провôдникôвъ бунту зъ корабля „Ґеорґій Победоносецъ“, котрый вже пôддавъ ся, зôстало засудженыхъ на смерть черезъ розстрѣляне.

Петербургъ 5. Вôйско дало три сальвы до страйкуючихъ робôтниковъ зъ путилôвскихъ фабрыкъ зелѣза. Много осôбъ зôстало убитыхъ а много раненыхъ.

Лондонъ 7. Кореспондентъ зъ Одесы доносить, що мѣсто Теодосія горить, вôйско збунтовало ся, а „Князь Потемкинъ“ бомбардуе мѣсто. Оденъ торпедовець мавъ прилучити ся до збунтованыхъ.

Російска армія, по укôнченю мобілізаціи мае поставити цареви ультіматумъ, котре домагае ся політичныхъ правъ. 200 тысячь молодыхъ резервістôвъ, котрй суть въ посѣданю оружія, на случай потребы попруть свои домаганя.

Розôйшла ся поголоска, що Князь Потемкинъ зôставъ затопленый.

Петербургъ 6. Зъ Кавказу и зъ надъ Чорного моря доходять дуже непокоючй вѣсти. Цѣлый Крымъ стоить передъ революціею. Въ околицяхъ гôрекихъ вôдъ Батумъ до Баку саме теперь прийшло до выбуху революціи.

Въ Теодосіи робôтники стали до помочи збунтованому кораблеви, и залога многихъ кораблѣвъ мала прилучити ся до нихъ. Ходять вѣсти, що кôлька кораблѣвъ, котрыхъ залога складае ся зъ добровольцѣвъ, пустило ся въ дорогу, щобы затопити „Князя Потемкина“.

Теодосія 6. На приказъ властей, котрй побоюють ся, що „Князь Потемкинъ“ буде бомбардувати мѣсто, мешканцѣ тамошнй мають опустити мѣсто.

Петербургъ 7. „Князь Потемкинъ“ опуставъ Теодозію, заки прибула тамъ чорноморска фльота. „Кн. Потемкинъ“ поплывъ въ напрямѣ до Кавказу. Торпедовець „Стремітельный“, котрый вже вôдъ довшого часу гонить за „Потемкиномъ“, приплывъ до Теодозіи, а довѣдавши ся, що „Потемкина“ вже нема, набравъ чимъ скорше угля, и пуставъ ся за нимъ въ погоню.

Теодозія 7. Вѣсти, якй розôйшли ся по свѣтѣ, немовь „Кн. Потемкинъ“ бомбардувавъ Теодозію суть неправдивй. Вôйско удержуе тамъ порядокъ.

Петербургъ 7. Царь удасть ся до Москвы и зъ Кремлю выдасть маніфестъ до народа, скликуючій народныхъ заступникôвъ. Здаеть ся, що правительство перенесе ся зъ Петербурга до Москвы. Правительство всѣма силами стремить до того, щобы нарôдъ якось успокоити. Бесѣду князя Трубецкого до царя, и царску вôдповѣдь надруковано въ міліонахъ екземплярôвъ и розкинено мѣжь народъ.

Вѣдень 8. Доносять тутъ, що на царскôмъ дворѣ пануе велике невдоволене. Истнуе тамъ партія, котра хоче выкликати въ палатѣ царскôй революцію, щобы скинути царя Николу II., а на его мѣсце выдвигнути на престолъ великого князя Михайла Александровича.

Кустенді (Румунія) 9. Корабель збунтованый „Кн. Потемкинъ“ пôддавъ ся румуньскому правительству. Залога опустила корабель и высѣла на сушу. Они мають бути трактованй, якъ дезертеры и мають бути вôдставленй тамъ де схотять.

Адміралъ Кріґеръ зô своею фльотою прибувъ забрати опорожненый корабель. Корабель пôддавъ ся тому, що иншй кораблѣ не прилучили ся до революціи. Всѣ моряки зъ корабля „Кн. Потемкинъ“ суть переконанй, що вже недалекій той часъ, коли цѣла Росія стане до революціи и выборе собѣ свободу.

Коли адміралъ Кріґеръ занявъ збунтованый корабель, знайшовъ тамъ всьо въ страшнôмъ неладѣ. Офіцирскй кабіны суть обрабованй зô всякихъ дорогоцѣнностей. Всюда видко еще слѣды крови. Пôдчасъ послѣдныхъ двохъ днѣвъ доводило кораблемъ двохъ інжинерôвъ. Адміралъ Кріґеръ увôйшовъ на корабель въ товариствѣ духовеньства, котре вôдправило тамъ рôжнй молебнй. Въ годину пôзнѣйше румуньскй урядники вôддали корабель російскому адміралови.

Цѣла залога була за тымъ, щобы пôддати ся, кромѣ Матушенка, провôдника сего заговору, котрый обстоювавъ за тымъ, щобы корабель высадити въ воздухъ. Матушенко, по пôдданю ся корабля удавъ ся до Букарешту. На корабли находило ся 33 тысячѣ рублѣвъ, котрй то грошѣ роздѣлила мѣжь себе цѣла залога, складаюча ся зъ 650 людей. Всѣ паперы и книжки находячй ся на корабли зôстали понищенй.

Кустенді 10. Звѣстка, що корабель „Князь Потемкинъ“ вôдплывъ зъ фльотою Кріґера, показуе ся неправдивою. Заки залога опустила корабель, вôтворила всѣ кляпы безпеченьства и корабель затопивъ ся. Однакъ е надѣя, що за кôлька день корабель вытягнуть зъ пôдъ воды и буде можна його уживати.

Петербургъ 10. Правительство російске домагае ся рѣшучо вôдъ Румуніи выдачѣ залоги „Князя Потемкина“ на тôй пôдставѣ, що они не суть жадными дезертирами, але убійцями офіцирôвъ зô свого корабля, и що закрали корабельну касу, котра выносила 700 тысячь рублѣвъ. Міністеръ справъ заграничныхъ ґрафъ Лямсдорфъ переспрявлявъ въ тôй справѣ довшій часъ зъ румуньскимъ амбасадоромъ въ Петербурзѣ. Румуньске правительство е теперь въ дуже прикрôмъ положеню, бо не знае що робити зъ тою залогою, бо обѣцяло, що ихъ буде уважати яко дезертирôвъ.

Петербургъ 10. Президентъ земства въ Москвѣ князь Трубецкій высказавъ ся, що вôнъ е за тымъ, абы царь давъ загальне и безпосередне право голосованя.

Римъ 10. Муравевъ, російскій амбасадоръ въ Италіи, оденъ зъ повномочникôвъ, всѣдае на корабель „Кайзеръ Вільгельмъ дерь ґросе“ дня 26 липня въ Шербурґъ, и зъ початкомъ серпня прибуде до Ню-Йорку.

Лондонъ 10. Японьске вôйско высѣло на російскôмъ островѣ „Сахалинъ“ и майже безъ жадного опору заняло сей островъ. Теперь Японцѣ пустили ся въ погоню за Росіянами въ глубину острова и пôдчасъ того здобули чотыри арматы и много амуніціи.

Токіо 10. Коли Японцѣ высѣли на Сахалінѣ, Росіяне понищили прибережнй батеріи, пôдпалили державнй будôвлѣ и цофнули ся на пôвнôчь.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

Ч. 594. КВІТЪ $300.00 на триста доларôвъ, котрй п. Исидоръ Дудич отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Маріи зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shenandoah, Pa., June 24, 1905.

Сидоръ Дудич.

Свѣдки { Амброзій Войтович, Максимъ Курила,

Гарасимъ Курила, предсѣд, Семанъ Демчко, секретарь.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ВАЖНЕ!

Братя Русины въ Monessen, Pa. и околици, даемо вамъ до загальнои вѣдомости, що брацтво св. Йоана Крестителя въ Monessen, Pa., вôд. Р. Н. С. 62, буде принимати въ мѣсяцю Юлію с. р. новыхъ членôвъ безъ вступного. Отже, дорогй братя Русины, не тратьте доброи способности, але приступайте до братства, бо маєте добру нагоду и такъ само и до Р. Н. Союза, у котрôмъ забезпечите себе и свои родины.

Даниїлъ Федорчакъ, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ братства св. Йоана Крестителя въ Scottdale, Pa., вôддѣлъ Союза 36, що дня 16-го Юлія вôдбуде ся пôврôчный мітинґъ. На той мітинґъ мае ся явити кождый членъ пôдъ карою 50 центôвъ, а урядникъ пôдъ карою $1.00. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ.

Также прошу тутешныхъ Русинôвъ и зъ околицѣ, якй еще не належать до жаднои организаціи, щобы прийшли до насъ 16-го Юлія и забеспечили себе и свои родины. — Грыць Коваль, секретарь.

ЧИТАЙТЕ, БО ВАЖНЕ!

Братство сьв. Володимира в Ню Йорку, відділ 108 Р. Н. С., буде принимати нових членів через два місяці без вступного в Юнію і Юлію, а до Союза за вступним. — Дорогі братя, Русини нюйоркі, котрі еще не належите то вступайте до нашого братства і до Союза поки еще час, бо ніхто не знає, що кого чекає. Братя не тратьте доброї способности і вступайте до нашого братства; платня невелика, бо лише 35 центів місячно, за то дістає кождий член в разї слабости 5 долярів тиждневої запомоги і доктора. — Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу на 5-ій улиці, ч. 414. Тож сьміло братя вперед, бо в єдности сила.

За Уряд Братства:
Михайло Нижникевич, предс.,
Йосафат Сусідка, секретар,
Антін Шеремета, касієр.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати новыхъ членôвъ въ Юнію и Юлію Братство св. о. Николая, вôддѣлъ Союза 47 въ Cleveland, O., Любй краяне и братя не тратьте доброи нагоды и не вôдкладайте на дальше, бо се есть найлѣпша організація въ Америцѣ и невеликй центы треба платити, бо лишь $1.20 на мѣсяць, а за то єсьте забеспеченй и ваша родина. Єсли Богъ допустить на васъ нещастє, хвороту, то дôстанете $5.00 на тыждень, а не дай Боже смерти, Союзъ заплатить вамъ **600** доларôвъ за мужа а 300 за жену. Не дивѣгь, любй краяне на те, що вы молодй та здоровй, але подумайте собѣ, що смерти кождои хвилѣ треба ся сподѣвати, бо нѣхто не знає хвилѣ коли Богъ пôшле по насъ смерть — а по смерти дармо ся грѣхôвъ каяти. Теперь трафляє ся вамъ добра нагода, тежь дальше братя зберѣть ся разомъ, прийдѣть до насъ и дайте ся записати, то вамъ буде легче на серцю и на сумлѣню. Не слухайте нѣкого хто васъ веде на криву сторону, але тримайте ся правои дороги, що веде до царства а не до болота. Нашй мітинґи вôдбувають ся кождого мѣсяця въ Недѣлю по 15-ôмъ.

Лукачь Быбель, секретарь,
48 Hershel St., CLEVELAND, O.

БРАТСТВО

св. АА. Петра и Павла въ New Alexandria, Pa. буде вôдбувати рôчный мітинґъ въ першу недѣлю по 15-ôмъ, т. є. дня 16-го Липня 1905. Най ся кождый членъ явить на сей мітинґъ, бо будемо робити рахунокъ касовый зъ цѣлого року и будемо выбирати новый урядъ. Нехай же кождый членъ явить ся на сей мітинґъ, котрый не мае платити бôльше якъ $1.50 за тренъ въ одну сторону; котрый членъ ся не явить на мітинґъ, заплатить долара кары.

Урядъ братства:
Ал. Круль, предсѣдатель.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ братства св. Йоана Крестителя въ Бофало, Н. Й., що наше братство єсть прошене на пікникъ зô Словеньского Пулку на день 23 го Юлія 1905 року. Отже прошу всѣхъ членôвъ зъ Вестъ Сенека, Танаванда, Наяґара Фолсъ (Брантфордъ, Канада, котрй бы собѣ жичили приѣхати), щобы кождый членъ явивъ ся зъ ознакою и пôдъ карою долара, котрый бы ся не ставивъ Члены мають ся зôйти на 9 годину рано до галѣ, тамъ де ся вôдбувають мітинґи; пôвъ до десятои вымаршъ до парку призначеного. Стараймо ся щиро, бы мы не остали позаду, на тôлько членôвъ бы насъ ся зôйшла файна купка але не мала, якихъ зо трицять. Не жалуйте труду свого.

Панько Мацко, предсѣдат.,
Н. Лещишинъ, секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

Оповѣщаемо, що братство св. Йоана Крестителя въ Питсбурґъ, Па., вôдд. 96 Р. Н. С., буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного дня 23 го Юлію.

Наше братство пок ало собѣ за цѣль служити свому народови и власнôй рускôй церквѣ тай плекати науку межи своими членами. Хто зъ Богомъ той зъ нами!

Урядъ Братства:
Иванъ Пастирчакъ, предс.,
Иванъ Баґанъ, заступникъ,
Стефанъ Борейко, секретарь,
Петро Лепакъ, касієръ,
Яковъ Мудрикъ, зас. кас.
Андрей Гальчакъ, зас. секр.,
Михайло Ґаздайка } опѣк.
Николай Петрович } хорыхъ

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Вôдъ братства Пресв. Богородицѣ зъ Лансфордъ, Па., вôддѣлъ Союза 16. Даю до вѣдомости всѣмъ членамъ нашого братства, котрй мешкають по инщихъ плейзахъ такъ само и мѣсцевымъ братямъ, що нашй мітинґи утримують ся разъ вь мѣсяцю въ остатню Недѣлю въ Шіо Голъ, Риджь стрітъ. Най ся кождый усилує свôй довгъ якъ найточнѣйще выплачувати кождого мѣсяця въ порядку.

Милй братя, якъ вамъ вѣдомо декотрымъ, але еще не всѣмъ, що въ тôмъ роцѣ 1905 трафляють ся намъ часто выпадки смерти, такъ опамятайте ся милй братя и свои повинности выплачайте, бо то вамъ нѣколи не буде шкодливе такъ вамъ, якъ и вашимъ родинамъ. Приступайте до братства и Р. Н. Союза а того нѣколи не пожалуєте, тôлько дасте похвалу нашôй рускôй организаціи.

Такъ само складаемо сердечну подяку Р. Н. Союзови и урядникамъ Союза за точне выплачуванє запомоги вь нашôмъ братствѣ.

Всѣ дописи дотычачй ся братства прошу адресувати такъ:

Юліянъ Сидорякъ, секретарь,
P. O. Box 512, Lansford, Pa.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Leetsdale, Pa., вôддѣлъ Союза 110, повѣдомляє всѣхъ членôвъ того братства щобы дня 6 Августа о год. 2-гôй пополудни всѣ зъявили ся, бо буде ся говорити о важнôй справѣ а такожь буде ся принимати новыхъ членôвъ за половину вступного. Отже нашй милй братя, котрй не належите до жаднои орґанізаціи, приходѣть заки часъ, бо по невчасѣ запôзно нарѣкати, а вже малисьте много такихъ прикладôвъ, бо нѣхто не знає, що єго чекає: нынѣ здоровый, а завтра калѣка або не жиє, а жена, дѣти або родичѣ оплакують за своими рôдными, що не тôлько, щобы имъ помогли въ ихъ тяжкôй доли, але еще бôльше жалю имъ задали. Любезнй братя, скиньте заслону зъ очей своихъ а берѣть ся до працѣ такъ якъ другй народности.

П. Середницкій.

ДО ВѢДОМОСТИ

всѣмъ членамъ братства св. Ап. Петра и Павла въ Фредериктавнъ, Па. Всякй дописи и листы въ справѣ того братства треба адросувати

John Petrisko,
Box 102, Fredericktown, Pa.

Рôвножь подаю до вѣдомости всѣмъ краянамъ замешкалымъ на Fredericktown, Brownsville, Millsboro, New Salem и на цѣлôй околици, що наше братство буде принимати дня 16 Юлія новыхъ членôвъ, лишь за 75 центôвъ вступного, а до Союза пôсля рокôвъ. Нехай же кождый користає зъ доброи способности, бо нѣхто не знає, що єго чекає чи у майнахъ чи фабрицѣ або и на вонка.

Иванъ Петриско, предс. братс.

ПОВѢДОМЛЯЮ,

що братство св. Й. Хрестителя въ Бофало, Н. Й. устроює БАЛЬ на дохôдъ братства. Баль вôдбуде ся на Labor Day дня 4-го Сентембра 1905, на гали у Марцѣнка, 435 Амгерстъ стрітъ. Початокъ о семôй годинѣ вечеръ. Просимо всѣхъ Русинôвъ, щобы прийшли на нашъ баль. Буде красна музыка и забава.

Комітетъ { Н. Серединьскій, Панько Мацко, Н. Лещишинъ.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ, котрй належать до братства св. Володимира Великого и до М. Р. Н. С. вôд. 58, щобы ся кождый явивъ на 30-го Юлія, бо того дня будемо обходити праздникъ нашого патрона. Хто не явить ся на той день въ парадѣ безъ важнои причины, мусить платити кару $1.

Ramey, Pa., 7-го Юлія, 1905.
Т. Барна, секретарь.

ДНЯ 6-го Августа 1905, М. Р. Н. С. вôддѣлъ 58 въ Ramey, Pa. буде мати рôчный мітинґъ. Кождый членъ мае ся явити на тôмъ мітинґу и свôй довгъ выплатити, щобы старый урядъ передавъ новому книжки въ порядку. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новыхъ урядникôвъ. Хто не прийде на мітинґъ мусить заплатити кары $1 безъ жаднои вымовки.

За урядъ М. Р. Н. С.
Никифоръ Дудякъ, предс.,
Т. Барна, секретарь,
Н. Лазорищакъ, касієръ.

Спростованє.

3 Dickinson, N. D.

Пише п. Петро Стрільчук в 25 ч. „Свободи“, що тут є 75—80 руских родин, котрі закинули збирати по $2.00 від родини на церков і сьвященика. Отже річ має ся так, що не по два але по 20 до 22 долярів збираемо від родини, хто може дати а сего літа як Бог зародить хліб, то будемо класти церков. Пише п. Стрільчук, що не знати чи буде що з того, а я кажу, що чи буде що з того або ні, то его не повинно се обходити, анї его тата, бо він не хоче церкви, але каплицю і хоче еї класти на своїй фармі зі своїм зятем. Він Поляк а сина мае що служив при монахах у старім краю тай каже, що він може правити. То нехай їм править а до нашої церкви їм не мішати ся.

Д. Н.

ВЫКАЗЪ добровôльныхъ жертвъ на „Народный Фондъ“ и „Руску Бурсу“.

1. Yonkers, N. Y.

п. Иванъ Павчикъ . . . 1.00;
п. Авксентій Теленъ зъ весѣля у Луки Петришина . . . 3.50.

2. Buffalo, N. Y.

о. В. Гривнакъ зôбравъ . 5.00.

3. McKeesport, Pa.

п. Е. Теодоровичъ зôбравъ 1.00;
п. М. Турковскій зъ вѣча 11.00.

5. Seymour, Conn.

пп. Николай Смей и Фецко Дзядикъ зôбрали вôдъ слѣдуючихъ: по 25 цнт. жертвовали: Ник. Смей Фецко Дзядикъ, Тимко Бѣляньскій, Стефанъ Вислоцкій, Анна Тортура, Гиронъ Горбаль, Дмитро Мацьо, Петро Бреня; по 20 цнт.: Єва Бибель, Прокопъ Сиротякъ; по 15 цнт.: Романъ Смерека, Лешко Бѣляньскій; по 10 цнт.: Ив. Ґвутъ, Орина Максимякъ, Анна Бѣляньска, разомъ . . . . . . 3.00.

Дякуючи ласкавымъ дателямъ за ихъ датки, и поручаючи ихъ памяти „Народный Фондъ“ и „Руску Бурсу“ остаю зъ поважанемъ

о. Павло Тимкевичь.

Пѣсня Канадійска.

Перейшовъ я черезъ горы,
Перейшовъ я море,
Будь здорова родинонько —
Не верну нѣколи.

Ты Канадо и Альберто,
Въ тобѣ поля много,
Змудрувалась въ старôмъ краю
Ґазду неодного.

У Канадѣ доста поля
Лишь треба робити,
Треба моцно працювати,
Бы въ Канадѣ жити.

Я приѣхавъ до Канады
Не мавъ грошей много,
Купивъ стрѣльбу тай зиґарокъ
А бôльше нѣчого.

Хлѣба нема, дѣти плачуть,
Жѣнка нарѣкає:
А ты казавъ, що тутъ панство —
Бѣда панство має.

Нема менѣ нѣгде добра
Якъ у рôднôмъ селѣ:
Иду зъ церкви, вступлю въ корчму
Зъ корчмы на веселе.

А ще якъ я нагадаю
Тй слова жидôвки,
Що якъ я вмру нѣхто не дасть
Келишка горѣвки.

О стôй дурна не нарѣкай,
Не смути родину,
Я ти куплю черевички
Ще й капелюшину.

А якъ ты ся переберешь,
Пôдешь межи люде,
Заразъ тобѣ лекше стане
И весела будешь.

И купимо мы си бо́ґу
Тай будемъ ся везти,
Ще тя мушу зъ тоя боґи
До хаты занести.

До чого се говорити,
До чого се плести,
Якъ ты мене можешь зъ боґи
До хаты занести?

Жѣнко моя молоденька,
Ґосподине люба,
А ты кажешь, що тутъ бѣда,
А ты така груба.

Тажь Анґличка собѣ панѣ
А худа и блѣда,
А ты сыта якъ безрога
Тай ще тобѣ бѣда.

Иванъ Осьмакъ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Липень.

13	Ч.	Соборъ 12 апостолôвъ
14	П.	Космы и Дам.
15	С.	† Пол. Ризы Пр. Бог.
16	Н.	4. по Сош. Анат., Якъ
17	П.	Андрея крит.
18	В.	† Кирила и Методія
19	С.	Атаназія

— У Pleasant Home жие до 300 рускихъ фамілій; е тамъ сильна незалежна партія.

— О. М. ОЛЬШЕВСКІЙ справдѣ перейшовъ на унію и обнявъ парохію въ Salem, Mass.

— ДОНОСЯТЬ намъ, що Серафимъ екскомуніковавъ Победоносцева и цѣлый Синодъ...

— СЕГО року покôнчивъ студіи п. Йосифъ Фекула въ Філаделфіи, Па. Вôнъ скôнчивъ фармацевтику зъ дуже добрымъ успѣхомъ а теперь обнявъ посаду въ Morristown, N. J. П. Й. Фекула всего 9 лѣтъ въ Америцѣ и становище на яке выбивъ ся завдячуе лише своимъ способностямъ, вытреваности и працѣ. Гарный примѣръ до наслѣдуваня. Скôлько то интеліґенціи тутъ выхованои, моглибъ мы вже теперь мати, еслибъ Русины бôльше дбали о науку!

— ОДНА або двѣ родины російскихъ Украинцѣвъ могуть дôстати роботу въ Embreeville, Tenn.; жѣнка до помочи въ кухнѣ и ходженя коло худобы, мужь до роботы въ поли або при форнесѣ. Голоситись по близшй информаціи зъ поданемъ своихъ адресъ до Dr. N. I. Ardan, Embreeville, Tenn. Робота въ копальняхъ желѣзнои руды и при выпалюваню зелѣза иде добре.

— МИТРО Сименикъ працювавъ на колѣѣ въ Колмъ, Н. Д. При выкладуваню шинъ на кару мало не втративъ житя, бо одна шина падала ему на голову, але вôнъ въ часъ ся усунувъ, лишь руку ему сильно потороцило.

Вôдозва.

Користаючи зъ нагоды купило наше товариство реальность въ Мостискахъ, складаючу ся зъ мурованого дому и города, за суму 7.800 коронъ. Товариство заплатило готôвкою 1.800 кор. а решту 6000 кор. мае заплатити дня 1-го Августа 1905.

Черезъ купно реальности зближили ся мы до цѣли вызначеной въ часѣ заснованя тиварства „Народный Домъ", бо маемо вже осередокъ не лишь для товариства повыслого имени, але въ загалѣ осередокъ для цѣлого народного житя нашого повѣту, черезъ що справа „Народного Дому" въ Мостискахъ набирае и загально-народного значѣня.

Яке значѣне для Русинôвъ (особливо мостиского повѣту) мае власный „Народный Домъ" въ центрѣ повѣту, се можна собѣ легко уявити на примѣрахъ домôвъ „Sokołów", Gwiazd, Kółek rolniczych, Towarzystwa szkoły ludowej и т. п. „twierdz na kresach".

Везъ ласки „Sokołów" и т. п., або жидôвъ Русины не мали бы найчастѣйше въ мѣстахъ на своѣй власной земли мѣсця, на уряджене якого-небудь народного торжества, зборôвъ, концерту або представленя театрального, якъ се стало ся передъ кôлькома тыжднями въ Мостискахъ въ дружиною якогось Буковинця Левицкого, котрому „Sokół" въ Мостискахъ не позволивъ салѣ, „bo dla Rusinów sali niema".

Мѣста у вехôдной Галичинѣ майже зовсѣмъ страченѣ для Русинôвъ головно задля утраты черезъ Русинôвъ власныхъ реальностей по мѣстахъ. На мѣсци нашихъ мѣщанъ розсѣли ся Поляки и Жиды и выпирають насъ щоразъ дальше зъ нашои землѣ.

Колись Русинамъ въ Мостискахъ не вôльно було мати своеи церкви, а доси Русины въ Мостискахъ майже чужинцями, а яка-небудь наша народна робота не мала анѣ осередка, анѣ сильнои пôдставы.

Народъ нашъ наслухавъ ся досыть „великихъ слôвъ" рôжныхъ агітаторôвъ а не видячи якихъ-небудь реальныхъ дѣлъ, результатôвъ, не пôдносивъ ся на дусѣ, попадавъ въ апатію, тративъ охоту, енергію и довѣре до народныхъ дѣячѣвъ и до своеи интелиґенціи.

Справа Народныхъ Домôвъ по повѣтахъ е отже справою всѣхъ Русинôвъ, и тому е народнымъ обовязкомъ кождого Русина доложити свою цеголку до ихъ будовы. Тымъ больше повинна лежати на серцю кождому свѣдомому Русинови справа „Народного Дому" въ его власнôмъ повѣтѣ, бо тогды справа стае ся ему близшою и больше его власною, а „въ своѣй хатѣ своя слава и сила и воля"...

Въ инщихъ повѣтахъ Русины грубими сумами причинили и причиняють ся до будовы своихъ Народныхъ Домôвъ, а Русины нашого повѣту жертвували доси на будову „Народного Дому" въ Мостискахъ, въ своимъ власнôмъ повѣтѣ, ледви — ажь соромъ сказати! — суму 137 коронъ и 18 сот.

Отсимъ просимо васъ о ласкаве заохочене своихъ знакомыхъ и сусѣдôвъ, щобы бодай по 1 к. вôдъ кождои головы жертвували на будову „Народного Дому" въ Мостискахъ.

Мостиска, Галичина, дня 15 червня, 1905.

За зарядъ:

Д-ръ Поляньскій, З. Скварко, Д. Горневичъ.

Дописи.

Зъ Northampton, Pa.

Дня 4. липня с. р. справляв хрестини на Siegfrieds Pa. Данило Ґлюз.

Ті хрестини можуть бути приміром для тих наших Русинів, котрі ще любять справляти хрестини староэаконні, а котрі то мусять кінчити ся бійкою і тяганиною по судах. З таких хрестин вийде тілько одно: від Бога гріх, а від людей сьміх.

В Данилка Ґлюз відбули ся хрестини так як в чесних Русинів і добрих християн. Не було ту образи Бога, всі спокійно, тверезо, без гуляня забавляли ся, памятали на Бога, памятали Петрівку та заповіди церковні.

По при тім не забули і на народний обовязок, не забули и на бідних школярів, бо зложили добровільно на руки Петра Шишки 6 дол. 50 цнт. на Руску Бурсу в Йонкерс. Імена іх суть:

Петро Шишка 1 дол., Теодор Сичак 50 цнт., по 25 цнт.: Вас. Заморский, Лука Хвастяк, Адам Мартинюк, Карпо Заприлюк, Михайло Ґроцкий, Антін Коцур, Лука Ґонтарик, Іван Мазепа, Гнат Моргун, Павло Іванцьо, Іван Кравчук; по 20 цнт.: Дмитро Клемань, Петро Степчук; Василь Заприлюк 15 цнт.; по 10 цнт. Анас. Калита, Іван Кмець, Яков Батюк, Іван Лисецкий, Микола Творковскій, Данило Ґлюз; Іван Клемань 5 цнт.

Честь вам братя за то, що бодай малими датками причиняєтесь до піддержуваня так важної народної справи, якою єсть Руска Бурса в Йонкерс.

Петро Шишка.

Зъ Fernie, B. C.

Зъ рôжныхъ сторôнъ Америки якъ и Канады люде вôдзываютъ ся и даютъ ся до пôзнаня черезъ часописи де и якъ имъ ся поводить, а зъ Fernie, то навѣть нѣхто и не пише до „Свободы" хотяй есть тутъ нашихъ рускихъ робôтникôвъ сотками, однакъ кождый проте очевидно забувае. Понайбôльшой части есть тутъ наши рускі майнеры, котрі вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ працюють въ копальняхъ угля. Больша часть рускихъ майнерôвъ занимае ся лишь горячимъ напиткомъ, бо по осмигодинной праци идуть до готелю, купують горѣвку и пиво и пють, що ажь имъ ся въ головѣ обертае. А на яку книжку або газету, то заразъ скаже, що немае, або що немае дрôбныхъ, и немае часу читати. Також працюе богато рускихъ робôтникôвъ при C. P. R-ской зелѣзници, при котрой получають платню по $1.45, 1.50 и 2.50. Але тѣ вже такъ сильно не пють и больше грошей зароблають, хотяй платню менчу мають. Я також роблю при C. P. R.-ской зелѣзници за $1.50 денно. Робота досыть добре иде въ Ферні, але въ майнахъ не можна роботы достати, хиба при зелѣзници.

Тутъ де мы робимо въ Fernie, вывернувъ ся особовый поѣздъ дня 21. юнія о годинѣ пôвъ до 6-ои рано, а се зъ той причины, що саме въ ту хвилю коли поѣздъ надѣхавъ пôдъ высоку гору, велика часть горы упала на инджай и перевернула его въ рôвъ. На щасте нѣхто зъ подорожныхъ не погибъ, тôлько одного фаермена убило на смерть. Опôсля мы и многі робôтники робили цѣлыми днями и ночами, черезъ цѣлый тыждень, причѣмъ робôтники заробили досыть грошей.

Василь Романюк.

Зъ Beaver Lake, Alta.

Наша колонія положена вôдъ Едмонтонъ 55 миль на всхôдъ. Въ насъ весна була суха, але теперь е троха дощу; всьо показуе файно.

Коло насъ будуесь нова зелѣзниця зъ Едмонтонъ до Прінсъ Албертъ, Саск., компанією C. N. R. Будову розпочато ще вôдъ 1-го мая с. р., платня выносить 1 дол. и бордъ денно. Робота досыть тяжка, бо компанія такъ згоджена, що до нового року мае колѣй йти. Тамъ роблять Англійцѣ и кôлькохъ нашихъ Русинôвъ. Фармôвъ вôльныхъ вже тутъ нема а компанійска земля стала дорога. Впередъ акеръ плативъ ся 5 дол. а теперь 10. На нашой кольоніи буде 300 до 400 Рускихъ родинъ, найбôльше гр. католиковъ; е також православні и Серафимцѣ. Греко кат. священикомъ е тутъ Василіянинъ о. Пилипôвъ. Приходить до насъ на вôдправу 3-ои и 4-ои недѣлѣ тутъ до одной каплицѣ.

Углекопôвъ и инщихъ майнôвъ тутъ нема, народъ занимае ся управою землѣ. Рсблять машинами, лишь зле тое, що машины дорогі. Плугъ коштуе 22—23 дол., борона 15—16, сѣкачь 30—40, сани 30—35, возъ 70—80, косарка 60—65, грабарка 30—35, жниварка за горы грошѣ) 160 дол., на сплату 175 дол., сѣварка 30 до 100, молотѣльня вôдъ 1800 до 4000. Тая машина що коштуе 4000 то есть парова. Черезъ тое зле, що бѣдный чоловѣкъ не може купити машину, щобы ему зменшувала роботы. то мусить руками робити. Такъ то въ Канадѣ, ще одну роботу нескôнчивъ а другу треба зачинати.

Николай Гавинчук.

Зъ Pleasant Home, Man.

Чесні дописувателѣ! Пишѣть вже разъ троха инші дописи а не все про попôвъ та про сварнѣ.

Якъ хтось напише до часописи о робучôмъ народѣ, то саме серце плаче, а ще якъ е выпадки въ майнахъ, на шіфахъ або и въ сѣмъ краю. Въ еміґрантѣ вуши ѣдять чоловѣка та блощицѣ, то само серце плачѣ. Бо въ старôмъ краю панщину робивъ, кровь проливавъ, раты платив а решту продавъ и обôдрали го аґенты и тутъ пустили голого якъ заяця въ чужôмъ краю, то за се серце болить. То давайте вже инчі дописи до газетъ а не все про рôжныхъ голодрабôвъ.

П. Д.

Зъ Ню-Йорку, Н. Й.

Дня 27-го м. м. вôдбулось въ Ню-Йорку въ Чеськой Будовѣ представлене театральне „Якъ жѣнки мужѣвъ морочать". Позаякъ описъ сего представленя надрукованый въ нюйорской газетѣ зовсѣмъ минае ся зъ правдою, тому позволю собѣ дещо про се представлене написати. И такъ неправдою есть будьто бы була агітація противъ театру, а противно була агітація за театромъ, бо запрошеня на театръ роздавано въ Недѣлю въ Ню-Йорку, Пасейку и Бруклинѣ пôдъ домомъ Божимъ а також въ Ню-Йорку на балю. Що до числа осôбъ то обсолютно не було больше якъ 300, а не 600; се така ложь, що ажь встыдъ. Поименне вычислюване декотрыхъ присутныхъ, на мою думку зовсѣмъ непотрѣбне, бо они заплатили такетъ такъ якъ и перші лѣпші и не заслужились нѣчимъ для Руси, анѣ ихъ жены або дѣти. Хоръ можна сказати бувъ досыть удатный, лишь за тымъ ся не годжу, що диригентъ доставъ титулъ професора на котрый жадного права не мае, бо испитôвъ учительскихъ не мае, а е собѣ звычайнымъ дякомъ, що рôвночасно вчить руского языка.

П. М. Сорока грала ролю Настѣ досыть удачно. П. М. Зощакъ якъ на перший разъ грала добре, видко по нѣй охоту до того и що зъ часомъ може выробитись на добру акторку. В. Гладикъ вôдогравъ ролю пяка зовсѣмъ зле. Вôнъ бувъ радше подôбный на жида якъ на піяка, говоривъ мало, а те що говоривъ не можь було зрозумѣти. Сей чоловѣкъ на сцену зовсѣмъ не надае ся. И. Тимко вôдогравъ свою ролю дуже добре. Гр. Борухъ вôдогравъ солдата зле. Говоривъ монотонно, безъ чутя, мало що було можь его розумѣти, выглядало якъ бы нѣколи въ житю передъ тымъ театру не бачивъ. Г. Гижа зъ малыми похибками вôдогравъ фельдфебля добре. Отсе описъ сего вечерка. Думаю, що непотрѣбна хвальба тутъ на вѣчо не здасть ся, бо она подôбна на синицю, що хотѣла море спалити.

Б. Е.

Всячина.

ЯПАНЦѢ РЕФОРМАТОРАМИ.

Маршалокъ Ояма на часъ вôйны выдавъ розказъ, щобы япаньскій вôйска пôдчасъ перебуваня въ однôмъ мѣсци примѣщувано все по домахъ жителѣвъ на военнôмъ теренѣ. Чистота, харность и порядокъ япаньскихъ жовнѣрôвъ, е прямо свѣтлымъ взôрцемъ и правдивымъ добродѣйствомъ для выхованя, въ брудѣ и нехарности вросло тамошнои китайскои людности. Такъ отже загальні вôдносины здоровля значно тамъ полѣпшили ся. Улицѣ реґулярно чистять и закладають публичні парки. Много тамошныхъ жителѣвъ вступило до почтовои службы, котра теперь вже реґулярно функціонуе и для Манджуріи е прямо початкомъ новои епохи розвою.

ВЪ МѢСТѢ ОРЛЕАНѢ

у Франціи, страчено на ґільотинѣ одного злочинця. Коли голова злочинця, вôдтята ножомъ ґільотины упала до кошика на се призначеного, присутный лѣкарь пôднявъ голову зъ кошика и крикнувъ до уха имя страченого. У вôдповѣдь на се побачивъ що очи на вôдтятôй головѣ вôтворили ся. Лѣкарь въ друге сказавъ те саме имя и очи знова вôтворили ся. Коли третôй разъ поступивъ такъ само, очи вже не вôтворили ся. Професоръ Гартманъ выясняе ту справу въ сей спосôбъ, що по смерти вражливôсть нервôвъ далеко довше проявляе свою дѣяльность у людей, котрі въ силѣ вѣку и при повнôмъ здоровлю зôстали страченѣ, чимъ у тыхъ, що померли въ наслѣдокъ хоробы. Вôдтята голова въ Орлеанѣ вôтворила очи на звукъ голосу, а не тому, що выкликано ей имя. Сѣ повѣки булибы пôднесли ся на звукъ якого небудь голосу.

БУДОВА ПАНАМСКОГО КАНАЛУ

вже вôдъ многихъ лѣтъ, вôдъ коли еѣ пôднято е предметомъ зацѣкавленя цѣлого свѣта и предметомъ великихъ скандалôвъ. Якъ звѣсно, будовою сего каналу заняла ся сперщу Франція, и въ короткôмъ часѣ выкрывъ ся великій скандалъ, міліонова крадѣжь головныхъ інжинерôвъ, и справу будовы каналу передано Сполученымъ Державамъ. Теперѣшный головный інжінеръ и шефъ будовы панамского каналу Велесъ, зрѣкъ ся передъ кôлькома днями своего уряду, кажучи, що не хоче наразити своеи доброи славы, бо будова каналу, такъ якъ теперь она стоить, буде коштувати не 250 міліонôвъ, але 600 міліонôвъ доларôвъ и потребае еще довгій часъ.

Пісня.

З Монесен, Па.

Рускі діти з Галичини, що суть в Монесені,
Не можуть ся обудити, спять в твердім просоні.
Встаньте зі сну, протріть очи, разом ся огляньте,
До парохиї в Монесен всі радо пристаньте.
Приставаймо, усі разом себе спомагаймо,
Руску церков у Монесен в гору воздвигаймо.
Таж в Монесен з Галичини Русинів богато,
Чом же не можна у Монесен церков будовати?
Єсть тут поверх триста люда з самой Галичини,
Тож не треба нам служити „товтам" з Угорщини.
Словак тебе, милий брате, Ляхом називае,
Твою віру і народність всегда висьміває.
Ану братя по доляру на місця даваймо;
А в коротким уже часі церквись дочекаймо.
Завязали ми в Монесен рускую читальню,
Щоб Русини враз сходились забавлялись файно,
Щоб сходились у Неділю й кождои суботи,
Щоб минали салони, як прийдуть з роботи.
Бо в салоні за годину стратите доляри,
А ще часом заробите сині окуляри...
Чим вам треба все трубіти, щоби у суботу,
І в Неділю і в другі дни стереглись лакопу?
У лакопі за годину тра доляр платити,
І не може, як хто хоче собі відпочити.
Маєте добру нагоду, беріть ся до діла,
Щоби вражая народність нам позавиділа.
Ой сходім ся на мітинґи і радьмо ся спільно,
Щоб вкоротці в руській церкви засьпівати вільно,
Щоби вільно засьпівати, помолитись Богу,
Щоб вказує вірующим сьвітлую дорогу.
Желаем вам рускі діти житя веселого,
Щоби церков збудовати до року нового.
Тогди вищем врагів наших, що нас не шанують,
Многі люде нашим кроком тоді повандрують.
Зійшло сонце понад гори, сьвітить на Монесен,
Ой жаль мені руский сину, що щесь не воскресен.
А руский син повідає: воскресну у скорі,
Скоро церков збудуємо в Монесен на горі.
Заказали тут сьвященик у Неділю в церкви,
Щоб Словаки не давали Галичанам жертви,
Щоб колекту не давали Угорскії люде,
З Галичанів і так досить у Монесен буде.
Станьмо разом а зрівнаємсь з тими Копутами,
Як будемо усі разом держатись руками.

Алексій Фецович, член „Союза".

Вôдозва.

Симъ извѣщаю всѣхъ кого интересуе, що вийшла зъ друку и вже оправлена давно заповѣджена книжка

„Духовныи пѣсни".

Книжка мѣстить въ собѣ 201 російскихъ и 50 украиньскихъ пѣсней. Книжка ся оправлена въ скôряной мягкой оправѣ, можна еѣ носити въ кишени. Цѣна одной книжки зъ почтою $1.00. Зъ тою справою прошу звертатись по адресу:

17- Rev. J. Kolesnikoff,
517 Broadway, Scranton, Pa.

Всячина.

ВЕСЕЛЫЙ ВЫПАДОКЪ НА ЗЕЛѢЗНИЦѢ.

Въ Нѣмеччинѣ на одной стації упавъ зелѣзничій робôтникъ пôдъ колеса поѣзду. Коли поѣздъ переѣхавъ, публичнôсть кинулась ратувати нещасного. На велике ихъ зачудоване застали робôтника лежачого на земли и заходячого ся вôдъ смѣху. Побачили, що вôнъ втративъ ногу, але не свою лишь деревляну, бо свою власну стративъ передъ кôлькома роками рôвножь въ такôмъ самôмъ выпадку, зъ тою лишь рôжницею, що тогдѣ зовсѣмъ такъ не смѣявъ ся.

КОЛЬОНІЯ „ПРОСТЫХЪ".

Въ пôвнôчной Италіи, коло Коме, повстала ціла кольонія богатыхъ людей, котрѣ постановили вести жите таке, яке вели нашѣ прапрадѣды въ біблійныхъ часахъ. До того ідеалу райского житя члены кольоніи хотять наближати ся постепенно. Поки-що члены кольоніи обмежають ся простою ѣдою, простымъ одягомъ и простымъ мешканемъ. Всѣ члены кольоніи певнѣ веґетаріяны, що признають лише самѣ простѣ веґетаріяньскѣ страви, зладженѣ безъ всякихъ приправъ. Одѣжь членôвъ кольоніи складае ся зъ довгихъ бѣлыхъ покрывалъ и сандалôвъ. Сплять або на земли або на твердыхъ лавахъ, въ салашахъ або альпанахъ. До кольоніи належать богатѣ Анґлійцѣ, Французы, Нѣмцѣ и Москалѣ.

Обновлене бизнесу.

Отсимъ подаю до вѣдомости честнымъ краянамъ, що доставъ емъ лайсенсъ на продажу напиткôвъ на розѣ улицъ Jerome и Locust коло B. & O. стаціи въ Минерспортѣ, Па.

У мене якъ передъ тымъ такъ и теперь всегда достанете спроваджуванѣ зъ краю напитки, смачнѣ стравы и нôчлѣгъ.

Вашъ краянъ
J. Miller.

ВАЖНЕ ДЛЯ ХОРЫХЪ!

Если маете яку небудь хоробу чи свѣжу, чи застарѣлу, напишѣть о пораду до

старокраєвого антикаря,

вôнъ вамъ пришле медицину, котра васъ напевно вылѣчить.

Мае всѣ старокраєвѣ лѣкарства.

Адресуйте,: —22
Potocki, Olyphant, Pa.

Цѣкавѣ книжки

- * Америка ... 15 ц.
- Американьскій шляхтичъ ... 15 ц.
- * Ангелъ та пустельникъ и другѣ рѣчи ... 15 ц.
- Борба клясъ и чому робôтники организуютъ ся ... 15 ц.
- Весела книжочка въ образками ... 30 ц.
- * Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 ... 15 ц.
- Дещо въ исторіи православной місіи въ Америцѣ ... 15 ц.
- Дещо про звѣрята ... 30 ц.
- * Двѣ леванды п. т. п. С. 5 ... 15 ц.
- Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ ... 10 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
- Жовнѣръ ... 15 ц.
- Журавлѣ ... 15 ц.
- * Жите, зарôбки, организаціи и т. п. въ Спол. Державахъ ... 15 ц.
- Зубъ за зубъ ... 10 ц.
- Капіталъ и праця ... 15 ц.
- Конституція Спол. Державъ ... 10 ц.
- Книжка Рахункова ... 50 ц.
- Марія ... 10 ц.
- * Навереный Грѣшникъ ... 20 ц.
- Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ ... 15 ц.
- Образки и загадки ... 10 ц.
- Образки въ Америки ... 10 ц.
- Оповѣданія ... 15 ц.
- Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія ... 10 ц.
- Провôдникъ руско-англійскій (глумачъ) ... 50 ц.
- * Про нутро землѣ ... 15 ц.
- Подземни скарбы ... 25 ц.
- Покуса ... 20 ц.
- Розмова Поляка, въ Русиномъ ... 15 ц.
- Руско англійскій словарець ... 20 ц.
- * Религійни вѣрованя старинныхъ народôвъ ... 20 ц.
- Смерть ... 10 ц.
- Страйкъ ... 10 ц.
- Тарасъ Шевченко ... 15 ц.
- Тимко Гаврилюкъ ... 15 ц.
- * Хто въ чого жіе ... 15 ц.
- * Якій то є люде на земли, въ 20 образками ... 50 ц.

Тимъ, що схочуть занятись роспродажею повысшихъ книжокъ дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ:
„SVOBODA" BOX 353, SCRANTON, Pa.